

DE LA INDEPENDENȚĂ LA REÎNTREGIRE. DECORAȚIILE CONFERITE ÎN TEMEIUL DECRETULUI REGAL NR. 3870 DIN 27 OCTOMBRIE 1939*

Tudor-Radu Tiron**

Abstract

The reign of king Carol II, a monarch passionate for pomp and honors, was one of the most interesting periods of the Romanian phaleristics. Many orders and medals were instituted, while other were reorganized, being introduced several regulations regarding the wearing of the insignias.

As a part of these transformations, the *Royal Decree no. 3.870/1939* settled that the career officers, direct descendants of officers who received the “Trecerea Dunării” Cross (for the War of 1877-78), or the “1916-1918 War Commemorative Cross”, were allowed to display the same war decorations, completed with a bar inscribed with the word “Tradiție” (= “Tradition”). Between 1940 and 1945, no less than 23 Royal Decrees were issued: 132 officers received the “Trecerea Dunării” Cross, 82 received the “1916-1918 War Commemorative Cross”, while 3 received both the decorations at once. While being a “great voivode of Alba Iulia”, the future king Mihai I received these decorations, as a descendant of kings Carol I and Ferdinand I.

Besides mirroring the Romanian phaleristics of the interwar period, the study deals with the genealogical research, because the Royal Decrees includes information on the filiation itself, from the initial titular of “Trecerea Dunării” Cross/the “1916-1918 War Commemorative Cross”, to the officer who has recognized in right to assume their use.

Key words: Orders, medals, *Trecerea Dunării* Cross, 1916-1918 War Commemorative Cross, Carol II, Mihai I, royal decrees.

În data de 5 decembrie 2017, prin trecerea la cele veșnice a regelui Mihai I, dispărea și ultimul purtător al Crucii „Trecerea Dunării”, precum și al Medaliei „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”. Vom vedea, în rândurile care urmează, în ce fel a ajuns cel din urmă suveran al României – alături de alți ofițeri care nu au luat parte nici la Războiul pentru Independență și nici la cel al Reîntregirii – să poarte două distincții destinate celor care s-au jertfit pentru aceste două idealuri.

Alături de ordinele și medaliile conferite pentru merite mai mari sau mai mici, pe câmpul de luptă și în spatele frontului, au existat *însemne atribuite întregului*

---

* Comunicare susținută în cadrul celui de-al XVIII-lea Congres Național de Genealogie și Heraldică, Iași, 10-12 mai 2018.

Autorul se folosește de acest prilej pentru a-și exprima recunoștința tuturor celor care i-au transmis, de-a lungul timpului, materiale, informații și sugestii referitoare la demersul său: domnului conf. univ. dr. Simion Câlția (București), domnului prof. univ. dr. Ion Giurcă (București), domnului prof. univ. dr. Ștefan Sorin Gorovei (Iași), domnului dr. Lucian-Valeriu Lefter (Vaslui), domnului D. Pedro Daniel de Losada y Marti (Almeria), domnului prof. Floricel Marinescu (Sibiu), domnului Tudor-Alexandru Martin (București), domnului Daniel-Cosmin Obreja (București), precum și domnului Mihai-Alin Pavel (Berlin).

** Membru al Comisiei Naționale de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române, membru asociat al Academiei Internaționale de Heraldică.

E-mail: tudor.tiron@presidency.ro

efectiv al armatei: Crucea „Trecerea Dunării” (1878)² (MO, 68/24 martie <5 aprilie> 1878, 1.944-1.945) și Medalia Apărătorilor Independenței (1878)³ (MO, 127/10 <22> iunie 1878, 3.455-3.456), respectiv Medalia „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” (1918)⁴ (MO, 86/10 <23> iulie 1918, 1.258-1.259) și Medalia „Victoriei” (1921)⁵ (MO, 121/2 septembrie 1921, [4.789]).

Dintre acestea, Crucea „Trecerea Dunării” și Medalia „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” rămân în mod deosebit legate de efortul de război al României. Cea dintâi s-a conferit „...tuturor militarilor și asimilaților de orice grad, care au fost însumați, atașați sau însărcinați cu controlul administrativ la corpurile de trupă ori la serviciile militare ce au operat peste Dunăre și au luat parte la campania din 1877-1878 în Bulgaria. (...) funcționarilor civili și persoanelor care, neapartținând de[-]a dreptul oștirii, au fost chemate de un serviciu efectiv și permanent pe lângă armata noastră de operațiune pe țărmul drept al Dunării...” (art. 2-3 din actul de instituire). La rândul ei, a doua distincție a fost atribuită „...tuturor militarilor și asimilaților de orice grad care au luat parte în campania 1916-1918 și care au fost însumați, atașați sau întrebuințați cu diferite însărcinări la corpurile de trupă ori la serviciile militare. (...) funcționarilor civili și persoanelor care neapartținând de[-]a dreptul oștirii au fost chemate la un serviciu efectiv și permanent pe lângă armata noastră...” (art. II-III din actul de instituire).

În privința ambelor distincții s-a stabilit, *expressis verbis*, faptul că dreptul de port era personal și netransmisibil „în niciun caz”. Prevederea nu trebuie să ne surprindă, ținând cont de faptul că, în lumea românească, practica decorațiilor s-a impus cu o anumită întârziere față de statele Europei Occidentale și Centrale, ba chiar și față de Imperiul Rus. Fără o atare interdicție, s-ar fi putut ajunge lesne la folosirea abuzivă a unor decorații. Amintim, în acest context, solicitarea din 1877 a locotenent-colonelului Dimitrie Sallmen (*1845 - †1923), comandant al Regimentului 7 Călărași și viitor general, în vederea obținerii autorizației domnești pentru portul Medaliei Comemorative Ruse a războiului din 1812⁶ (Romanov 2000 127), distincție care îi fusese conferită tatălui său, căpitanul de stat major în armata imperială Ernest Sallmen, de origine finlandeză (Rădulescu 2013 164), acesta din urmă fiind unul din cei câțiva ofițeri ruși cu obârșie nordică, trecuți în Miliția, recent înființată, a Țării Românești (Perietzianu-Buzău 1995 77-78). Solicitarea a fost înaintată agentului diplomatic rus la București, cu rugămintea de a se transmite dacă dreptul de moștenire putea trece la descendenți, astfel încât solicitantul să poată purta medalia (DIR, V, 512). (Nu avem alte date în privința acestui demers neobișnuit, care, după toate probabilitățile, a rămas fără un răspuns favorabil).

Instituirea Crucii „Trecerea Dunării” și a Medaliei „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” a avut o mare încărcătură simbolică. Cunoaștem că înființarea Crucii „Trecerea Dunării” a fost amintită de către însuși domnul Carol I, în *Înaltul Ordin de Zi către Armată* din 2/14 decembrie 1877, după capitularea otomanilor de la Plevna, ca semn de recunoștință pentru vitejia de care au dat dovadă: „...În curând vă veți întoarce în țară, purtând fiecare scris pe pieptul său *virtutea sa de oștean și devotamentul său pentru Patrie*, «Crucea trecerii Dunării» (s.n.) și medalia

² Decretul Domnesc nr. 617 din 23 martie 1878.

³ Decretul Domnesc nr. 1.422 din 5 iunie 1878.

⁴ Decretul Regal nr. 1.744 din 8 iulie 1918.

⁵ Decretul Regal nr. 3.390 din 20 iulie 1921.

⁶ Varianta de argint a medaliei a fost instituită în 1813, iar cea de bronz în 1814, în scopul comemorării sfârșitului campaniei împotriva armatelor napoleoniene, pe pământ rusesc. Medalia de argint a fost distribuită militarilor indiferent de grad, în vreme ce varianta de bronz a fost destinată nobililor și negustorilor care au contribuit în mod activ la efortul de război.

«Apărătorilor independenței României»...» (Giurescu 1939 270). La rândul său, regele Ferdinand I va acorda o mare însemnătate decorațiilor legate de Primul Război Mondial, inclusiv „Crucii Comemorative 1916-1918”, distincție căreia îi va dedica mai multe desene (Știrbu 1994-1995 258).

Am arătat deja că, atât în privința Crucii „Trecerea Dunării”, cât și a Medaliei „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”, decretele de instituire stipulau faptul că dreptul de a le purta era personal, el netransmițându-se în niciun caz, formula fiind menținută și în textele normative referitoare la alte decorații (Ivăncanu *et alii* 1927 *passim*). Din punct de vedere legal, perpetuarea conferirii ambelor decorații a fost posibilă prin emiterea *Decretului Regal nr. 3.870 din 27 octombrie 1939* (MO, I, 250/28 octombrie 1939, 6.036) – a se vedea **ANEXA I** – act ce a avut la bază raportul ministrului apărării naționale, general Ion Ilcușu, nr. 46.956 din 27 octombrie 1939, rezultatul fiind modificarea textelor actelor de instituire ale celor două distincții. Potrivit noilor reglementări, dreptul de a purta cele două însemne a rămas personal, eliminându-se însă formula referitoare la transmiterea acestuia. În privința ambelor distincții s-a prevăzut transmiterea dreptului în linie masculină directă, adică *primilor născuți ai titularilor inițiali*, cu condiția ca aceștia să aibă tot *calitatea de ofițeri activi*. În situația în care aceste prevederi nu puteau fi îndeplinite (spre exemplu, din cauza lipsei urmașilor ori a faptului că aceștia nu aveau calitatea de ofițeri), dreptul trecea asupra „fratelui mai mare” al titularului; observăm, pe marginea formulei utilizate, că actul normativ nu a prevăzut și situația în care titularul avea mai mulți frați mai vârstnici. În mod excepțional, dreptul de a purta Crucea „Trecerea Dunării” se putea transmite în linie colaterală, beneficiar fiind primul născut dintre nepoții de frate, cu respectarea aceleiași condiții, anume ca acesta să aibă tot calitatea de ofițer activ. Tot astfel, doar în privința „Trecerii Dunării” se prevedea că „...transmisiunea se face tot în linie descendentă directă și numai la ofițeri activi, cu respectarea dreptului primului născut...” (art. I și II din *Decretul Regal nr. 3.870/1939*).

După trei luni de la intrarea în vigoare a acestei reglementări, în urma raportului ministrului de resort (nr. 67.927 din 30 ianuarie 1940), un nou decret regal era emis, în scopul stabilirii unui *Regulament* pentru aplicarea decretului precedent (MO, I, 25/31 ianuarie 1939, 409); la rândul său, și acest *Regulament* a suferit câteva rectificări (MO, I, 45/23 februarie 1940, 819-820) – a se vedea **ANEXA II**, respectiv **ANEXA III**. În concret, era vorba de reglementări care aduceau un plus de claritate în chestiuni de ordin juridic și organizatoric, precum și în privința modalității de purtare a însemnelor astfel atribuite. Cum era și firesc, mecanismul de transmitere a dreptului de a purta însemnul a fost îndeaproape explicat, devoluțiunea astfel rezultată urmărind respectarea **principiului primogeniturii** (despre care va fi vorba și ceva mai departe), după cum se menționează expres în chiar textul rectificărilor ce au fost aduse *Regulamentului* pentru aplicarea *Decretului Regal nr. 3.870/1939* (literele *a*) și *b*) din rectificări). În același timp, se stabileau și alte detalii care ar fi putut apărea în practică, precum evitarea atribuirii unor distincții identice aceleiași persoane (art. 3, lit. *b*) din *Regulament*), imposibilitatea valorificării dreptului de port până în momentul dobândirii calității de ofițer activ (art. 3, lit. *c*) din *Regulament*), ori garantarea dreptului de port pentru urmașii care nu se mai aflau în activitate (art. 3, lit. *a*) din *Regulament*). În același timp, notăm excluderea copiilor adoptivi și a femeilor de la dreptul de a beneficia de *Decretul Regal nr. 3.870/1939* (art. 3, lit. *d*) din *Regulament*), prevedere grăitoare în privința mentalității existente, la sfârșitul deceniului al patrulea al veacului trecut, în privința statutului corpului ofițeresc. Același *Regulament* cuprinde și alte dispoziții, ilustrând acel *modus operandi* care a stat, după toate

probabilitățile, la baza aplicării acestui decret. Instituția competentă era Ministerul Apărării Naționale, prin Direcția personalului, unde urmau a se ține registre speciale cuprinzându-i pe cei decorați. Tot la nivelul direcției amintite erau analizate și soluționate solicitările pentru constatarea dreptului de a purta cele două distincții (art. 6-9 din *Regulament*).

Deosebit de interesante sunt, în acest context, prevederile referitoare la *probarea dreptului petentului la cele două distincții* – prevederi insolite în cadrul legislației faleristice românești⁷! Astfel, memoriul propriu-zis urma să fie însoțit, potrivit art. 6 din *Regulament*, de „...o schiță a arborelui genealogic cuprinzând toți descendenții (s.n.) defunctului decorat...”, schiță însoțită de acte din care să rezulte că ordinea succesorală nu putea fi decât cea indicată. Din acest punct de vedere, textul normativ este categoric, în sensul că cel interesat era ținut să dovedească faptul „...că nu există niciun alt descendent care să aibă dreptul la portul acestor medalii înaintea sa (s.n.) și că (...) acest drept îi revine lui...”. Dacă luăm în calcul și necesitatea prezentării unui întreg set de date referitoare la persoanele amintite în memoriu, totul însoțit de acte doveditoare, rezultă că aplicarea *Decretului Regal nr. 3.870/1939* a dus, în mod inevitabil, la o muncă de cercetare dintre cele mai susținute, aceasta constituind un reper al practicii genealogice autohtone.

Distincțiile conferite potrivit acestui decret erau identice celor instituite în 1878⁸, respectiv 1918⁹ (Planșa 1, fig. 1,2) (Safta *et alii* 1993 100, 103, 140, 143), cu adăugarea, pe panglică, a unei barete metalice cu inscripția „Tradiție”, în litere majuscule (Planșa 1, fig. 3) (descrierea exactă este dată în art. 5 din *Regulament*); în practică, întâlnim și barete pe care scria „Tradiția” (Planșa 1, fig. 4). Modalitatea de atașare a baretei pe panglică era similară celei de prindere a celorlalte barete ale Medaliei „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” (Ciurea 2011 87). Aceste

⁷ Singurele prevederi similare de care avem cunoștință, în faleristica românească, sunt cele referitoare la posibilitatea decorării urmașilor direcți ai foștilor deținuți politici cu „Crucea Comemorativă a Rezistenței Anticomuniste”, cu bareta „TRADIȚIE”, în conformitate cu art. 9, alin. (2) din *Regulamentul privind descrierea și acordarea decorației „Crucea Comemorativă a Rezistenței Anticomuniste”* (cu modificările și completările stabilite prin Legea nr. 767 din 29 decembrie 2001, publicată în MO, I, 33/18 ianuarie 2002).

⁸ Descrierea însemnului, potrivit art. 8-9 ale actului de instituire: „...Crucea este de oțel oxidat, fondul negru punctat, lungimea ramurilor crucii este de 43 mm, lățimea de 6 mm, grosimea de 2 mm, forma este cea bizantină a bisericii răsăritului. Crucea are pe marginile ramurilor o dungă albă în culoarea naturală a oțelului și în mijloc un medalion înconjurat de un cerc de oțel. Fondul medalionului este asemenea negru punctat și poartă pe o parte legenda: «Trecerea Dunărei» și în mijloc milesimul 1877; pe cealaltă parte, pe fondul medalionului, se află cifra Noastră Domnească. În partea superioară a crucii se află un inel de oțel prin care se petrece panglica. (...) Crucea Trecerea Dunărei se va purta de gradele militare și asimilate atârnată de o panglică de moar roșu-închis, lată de 40 mm, având două vergi negre verticale în lățime de 10 mm, separate una de alta prin o vargă de culoarea fondului panglicii (roșu-închis) de 8 mm. De ambele margini ale panglicii rămâne o dungă roșie de culoarea fondului panglicii, în lățime de 6 mm...”.

⁹ Descrierea însemnului, potrivit art. VIII al actului de instituire: „...Medalia este o Cruce de fier fondul negru, ale cărei dimensiuni sunt: 4 cm înălțime, 2 cm în lățime, având un cerc la mijloc de 1,3 cm diametru, extremitățile Crucii formă romboidală laterală de deasupra, de 1 cm lungime, lateralele dedesubt întrerupte și de 0,7 cm lungime. Marginile Crucii și ale cercului de la mijloc au o dungă în relief bronzat de dimensiuni 1,3 mm. Crucea poartă la interior de avers cifrele Regale F. F. și Coroana Română în relief bronzat; iar pe revers data războiului 1916-1918. Medalia se poartă în același mod regulamentar ca toate medaliile române, de o panglică care are o lățime totală de 30 milimetri în dungi, de culoare alternând în mod egal albastru închis cu verde...”.

barete aveau inscripția fie suprapusă peste un model alcătuit din frunze de stejar, dispuse în mod simetric, fie încadrată de două reprezentări ce amintesc de cifra regelui Mihai¹⁰ (MO, I, 211/11 septembrie 1940, 5.330). În varianta aplicată pe panglica ce se purta pliată sub formă de baretă (fără însemnul metalic), plăcuța metalică era mai simplă, cuprinzând doar inscripția, fără alte simboluri (Planșa 1, fig. 5). Despre Crucea „Trecerea Dunării”, cunoaștem faptul că era lucrată din oțel oxidat (Ciurea 2010 20), același material fiind, după toate probabilitățile, utilizat și pentru Medalia „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”.

Brevetul, acordat sub semnătura ministrului apărării naționale, relua datele enumerate în decretul de decorare, aducând chiar informații suplimentare, față de cele tipărite în „Monitorul Oficial” – spre exemplu numărul și data actului prin care fusese decorat titularul inițial, ori gradul exact de rudenie între acesta și, respectiv, descendentul său, beneficiar al *Decretului Regal nr. 3.870/1939* (Planșa 2, fig. 6).

Caracterul strict personal al portului unei distincții rezultă, fără echivoc, încă de la începuturile atribuirii de recompense simbolice: atât în Antichitatea romană, cât și în vremea apariției și dezvoltării ordinelor cavaleriești europene, atribuirea unei distincții urmărea răsplătirea unor merite ale individului, ori dorința de a evidenția statutul acestuia (Měříčka 1975 23 și următoarele). Însăși limitarea numărului de membri ai unui ordin – precum cei 26 de cavaleri ai ordinului englezesc al Jartierei, înființat la mijlocul veacului al XIV-lea (Begent, Chesshyre 1999 90-91) – demonstrează faptul că, în principiu, *distincțiile nu erau transmisibile*, suveranul unui ordin rezervându-și dreptul de a-i înlocui pe cavalerii decedați cu cine credea de cuviință, dintre alte persoane eligibile. În privința ordinelor cavaleriești ale Europei secolelor al XIV-lea – al XVI-lea, arhetipul asociației având un număr limitat de membri l-a constituit legendara „Masă Rotundă”, cu un anumit număr de cavaleri reuniți în jurul suveranului lor (Richard 1996 19; Boulton 1987 22-24). Caracterul personal al portului unei distincții rezultă din procedura de recrutare a cavalerilor (spre exemplu, reuniunile Ordinului „Lânii de Aur” constituiau, în secolul al XV-lea și începutul celui următor, prilejul alegerii de noi membri) (Paviot 1996 75-79), din cea de învestire, în care noii cavaleri erau onorați în mod public (Měříčka 1975 167-168), precum și din obiceiul înapoierii însemnelor, acolo unde era cazul (Měříčka 1975 170).

Exemple din faleristica internațională modernă și contemporană, în care să fie vorba de stabilirea caracterului ereditar al unor distincții, vor fi relativ puține. Nu este vorba aici de decorațiile având un caracter de clasă, de tipul prestigioaselor ordine cavaleriești ale „Sfântului Ioan de Ierusalim, de Rodos și de Malta” (lat. *Supremus Ordo Militaris Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani Rhodius et Melitensis*), „Lânii de Aur” (germ. *Orden vom Goldenen Vlies*, sp. *Orden del Toisón de Oro*), „Sfinților Mauriciu și Lazăr” (it. *Ordine dei Santi Maurizio e Lazzaro*), „Constantinian al Sfântului Gheorghe” (it. *Sacro militare ordine costantiniano di San Giorgio*) etc., distincții a căror conferire era condiționată de probarea ascendenței nobile a solicitantului. Nu este vorba nici despre însemnele atribuite membrilor unor asociații care, prin însăși natura lor, erau rezervate unei elite sociale. Așa au fost, în Spania, ordinele Santiago, Calatrava, Alcántara și Montesa, ori cele purtate de către membrii asociațiilor cavaleriești (sp. *maestranzas de caballería*) din Sevilla, Granada, Ronda, Valencia și Zaragoza (Pérez Guerra 2000 125-135). Tot așa au fost crucea nobililor cehi din 1814 (germ. *Böhmisches Adelskreuz*), instituită de către împăratul Francisc I și distribuită unui număr de 38 de membri ai așa-numitei „Gărzi Nobile”, originari din Regatul Boemiei (Měříčka 1975 77 fig. 62a 77b), ori insigna Corporației Nobililor

¹⁰ *Decretul Regal nr. 3.088 din 9 septembrie 1940.*

Înmatriculați din Tirol (germ. *Ehrenzeichen der Tiroler Adelsmatrikel*), asociație având origini medievale, a cărei insignă – perfect similară unui ordin – a fost stabilită în timpul aceluiași Francisc I (Měříčka 1975 fig. 134c; Ball, Peters [1994] 14). În fine, nu va fi vorba nici despre distincțiile care, deși erau accesibile oricui, totuși aveau modele speciale pentru capete încoronate și nobili (cum au fost, în timpul Primului Război Mondial, acele modele mărite ale „Crucii de Fier”, denumite „Prinzengrossen”) (Mathis 1982 46).

Dintre decorațiile realizate „în spiritul” *Decretului Regal nr. 3.870/1939*, amintim aici excepția notabilă a Spaniei, stat în care a fost creată o „Medalie a victimelor de la Doi Mai” (sp. *Medalla a las víctimas des Dos de Mayo*), care a fost conferită rudelor celor care, la 2 mai 1808, în Madrid, au căzut victime forțelor armate franceze (Pérez Guerra 2000 145). Tot aici, „Medalia Păcii din Maroc” (sp. *Medalla de la Paz de Marruecos*), creată în 1927 (Pérez Guerra 2000 293), a fost acordată urmașilor din prima, a doua, ba chiar și a treia generație a dobânditorilor inițiali! Același caracter ereditar l-au avut și distincțiile „Medalia comemorativă a centenarului asediilor Zaragozei” (sp. *Medalla conmemorativa del centenario de los sitios de Zaragoza*), creată în 1908 (Pérez Guerra 2000 273-274), „Medalia comemorativă a centenarului luptelor de la Puente Sampayo” (sp. *Medalla conmemorativa del centenario de los combates de Puente Sampayo*), creată în 1909 (Pérez Guerra 2000 275) sau „Medalia comemorativă a bombardamentului și asaltului de la Brihuega și a bătăliei de la Villaviciosa” (sp. *Medalla conmemorativa del bombardeo y asalto a Brihuega, y batalla de Villaviciosa*), creată în 1911 (Pérez Guerra 2000 277), de acestea beneficiind și descendenții combatanților care s-au remarcat în aceste evenimente militare, dintre care cel amintit la urmă a avut loc în... 1710¹¹!

Un caracter ereditar l-a avut, în Italia, „Medalia Legiunii Teritoriale a Carabinierilor Regali din Bari” din 1925 (it. *Medaglia Legione Territoriale dei Carabinieri Reali di Bari*), conferită familiilor carabinierilor care și-au pierdut viața în timpul Primului Război Mondial (Ball, Peters [1994] 134).

În același an în care apărea *Decretul Regal nr. 3.870*, în Germania nazistă se institua așa-numita „Cruce Spaniolă” (germ. *Spanienkreuz*), distincție destinată membrilor Legiunii „Condor”, unitate care, din iulie 1936 până în martie 1939, a acordat un sprijin direct forțelor naționaliste ale generalului Francisco Franco. Alături de cei direct implicați în acest efort militar, un model special al distincției a fost înmănat unui număr de 315 rude ale celor care și-au pierdut viața în luptă, ori din cauza rănilor primite. După ordinea de precădere a eligibilității, acest model al „Crucii Spaniole” putea fi conferit văduvei, fiului întâi născut, fiicei întâi născute, tatălui, mamei, fratelui ori surorii celui dispărut (Lumsden [2001] 31-33). Deși rațiunile care au dus la instituirea „Crucii Spaniole” diferă, fără echivoc, de cele care au stat la baza emiterii decretului *Decretului Regal nr. 3.870/1939*, apreciem că ambele situații ilustrează, deopotrivă, ideea decorației de război, care, din personală, a devenit ereditară.

În Regatul Ungariei, după Primul Război Mondial, Miklós Horthy a înființat „Ordinul Vitejilor” (magh. *Vitézi Rend*) (instituit prin Ordinul primului-ministru nr. 6.650/1920, dar amintit și în articolul nr. 77 al Legii nr. XXXVI/1920). Membrii ordinului – care s-au cooptat, inițial, dintre ofițerii și soldații ce luaseră parte la războiul abia încheiat – formau o organizație cu caracter militar, având ca scop principal munca în slujba națiunii maghiare. Cei astfel distinși au primit titlul de

¹¹ Mulțumim și pe această cale domnului dr. D. Alfonso de Ceballos-Escalera y Gila, marchiz de la Floresta, *Cronista rey de armas* al Comunității autonome Castilla și León, pentru amabilitatea de a ne fi pus la dispoziție aceste informații.

„viteaz”, precum și o donație de pământ (așa-numita „parcelă vitejească”), titlu și parcelă care se moșteneau de către primul urmaș, în linie masculină, al celui decorat. Tot astfel, în situația în care cel decorat nu avea niciun fiu, titlul și pământul se puteau moșteni pe linie feminină, ginerele dobândind titlul și parcela vitejească, cu condiția de a alipi, la numele său, numele de familie al socrului (Makai, Héri 1990 33)¹².

Pe marginea acestor exemple, observăm faptul că stabilirea caracterului ereditar al unor distincții este asociabilă îndeosebi unor regimuri dictatoriale: în Spania, guvernarea generalului Miguel Primo de Rivera (1870-1930), la care se adaugă regimul fascist din Italia, cel nazist din Germania, precum și regimul horthist din Ungaria. De fiecare dată, era vorba despre *onorarea descendenților unui militar decorat pentru fapte de arme*, în scopul evident al *perpetuării memoriei celui decorat* (cu atât mai mult cu cât acesta își pierduse viața în timpul misiunii sau ca urmare a acesteia).

În lumina acestor exemple, nu ne mai surprinde emiterea *Decretului nr. 3.870/1939*, în plină perioadă a dictaturii regale din România sfârșitului deceniului al patrulea al secolului trecut. În același timp, actul regelui Carol al II-lea se înscrie în lungă serie de transformări care a marcat sistemul românesc de decorații, de-a lungul domniei sale (Marinescu 1974-1975 237, 242-244, 262). Poate că nimeni nu a surprins mai bine pasiunea pusă de către monarh în chestiunea decorațiilor decât omul politic Constantin Argetoianu (1871-1955), autor care, în *Memoriile sale*, s-a raportat în mod constant la chestiunea însemnelor de tip faleristic: „...În rezumat, Carol s-a înapoiat în țară și s-a suit pe Tron *cu dorința* (s.a.) de a fi un mare Rege, de a reforma totul, de a pune mâna pe toate și de a imprima pecetea «geniului» său în toate ramurile activității noastre naționale. Din acest program, tânărul Rege n-a realizat decât schimbarea uniformelor și răscolirea decorațiilor: a schimbat panglicile și lampasurile, a înființat o serie de medalii și de ordine – de la ridicola *Coroană de Spini* (s.a.) până la cele 8 sau 10 *Merite Culturale* (s.a.), diferențiate pe bresle – și a creat doi mareașali...” (Argetoianu 1997 78).

Reglementarea de care ne ocupăm avea rolul de a perpetua amintirea Independenței și a Reîntregirii (nu și pe aceea a Campaniei din Bulgaria, din 1913!), contribuind, în același timp, la *întărirea spiritului de corp al ofițerilor Armatei României* (Marinescu 1974-1975 260-261; Marinescu 1976 159) – concept ce se referă la acel tip de coeziune bazat pe anumite informații, valori, obiective și simboluri, de natură să întărească relațiile personale directe existente între militari, în scopul întăririi performanței cadrelor Armatei (Popa 2012 199-203); în termenii doctrinei militare a vremii, spiritul de corp era „...sentimentul de camaraderie care face ca onoarea unuia devine onoarea tuturor, înzecind forța unei trupe și constituind unul din factorii cei mai importanți ai succesului...” (Mihăescu 1896 8). În același timp, *Decretul Regal nr. 3.870/1939* făcea parte dintr-un set de reglementări, prin care au fost acordate diferite drepturi, materiale și morale, anumitor categorii de persoane decorate. Amintim, în acest sens, prevederile de natură protocolară în favoarea membrilor ordinelor „Ferdinand I” și „Mihai Viteazul” (Marinescu 1974-1975 238, 255), drepturile de natură materială atribuite celor decorați cu Medalia „Virtutea Militară” de război, precum și cu Ordinul „Virtutea Aeronautică” de război (Marinescu 1974-1975 251). Tot astfel, emiterea *Decretului Regal nr. 3.870/1939* a avut loc într-o perioadă în care, dată fiind agravarea contextului politic internațional și creșterea șanselor ca România să fie atrasă într-un conflict, cu repercusiuni asupra securității teritoriului național, autoritățile au acordat o atenție sporită reglementărilor referitoare la onorurile conferite militarilor

¹² Mulțumim și pe această cale domnului dr. Attila István Szekeres (Sfântu Gheorghe), pentru amabilitatea de a ne fi pus la dispoziție aceste informații.

(Marinescu 1974-1975 256), prin apariția *Decretului Regal nr. 1.302 din 23 martie 1938, pentru glorificarea vitejilor neamului* (MO, I, 85/12 aprilie 1938, 1.856), *Decretului Regal nr. 4.354 din 19 decembrie 1938 pentru aprobarea Regulamentului Legii ordinelor și medaliilor naționale conferite în timp de război* (1938) (MO, I, 297/21 decembrie 1938, 6.070-6.109), a *Decretului Regal nr. 716 din 10 februarie 1939 pentru aprobarea Regulamentului pentru modificarea articolelor 1, 2 și 3 din Regulamentul Legii Ordinelor și Medaliiilor Naționale conferite în timp de război* (1939) (MO, I, 36/13 februarie 1939, 734-736), a *Decretului-Lege nr. 4.084 din 15 noiembrie 1939 pentru exproprierea în interesul apărării naționale a loturilor de înproprietărire ale decorațiilor și medaliilor* (MO, I, 266/16 noiembrie 1939, 6.559), a *Înaltei Decizii nr. 1 din 8 martie 1940 pentru desființarea Ordinului „Bene Merenti al Casei Domnitoare” și pentru instituirea Ordinului „Sfântul Gheorghe”* (MO, I, 76/29 martie 1940, 1.402-1.403) etc.

Pe marginea inovației transiterii ereditare a dreptului de a purta Crucea „Trecerea Dunării” și Medalia „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”, amintim faptul că perioada dictaturii regelui Carol al II-lea a coincis nu numai cu implicarea sporită a monarhului în problematica decorațiilor (Iorga [1939] 377-378; Pârvan 2006 195-196) ori a uniformelor militare (de unde și revenirea ținutelor de ceremonie la fondul tradițional) (Vlădescu 1977 139-155), ci chiar și cu intenția instituirii unui sistem românesc de titluri nobiliare, modalitate prin care, pe lângă recunoașterea arătată urmașilor familiilor boierești autohtone, ar fi fost posibilă și răsplătirea celor care aduseseră servicii Coroanei ori regelui însuși (tocmai în acest scop, la adoptarea *Constituției* din 1938, ar fi fost eliminată formula „...titlurile de noblețe sunt și rămân neadmise în Statul Roman...”, care figurase în textul legii fundamentale din 1923) (Cernovodeanu 1996 28-29). Or, atât acest ambițios proiect nobiliar – istoricul George D. Florescu militase, tot în 1938, pentru înființarea unui Institut de Genealogie (Florescu 1998 1-10) – cât și reglementarea instituită prin *Decretul Regal nr. 3.870/1939*, pot fi deopotrivă considerate drept modalități prin care elitele sfârșitului deceniului al patrulea încercau să își (re)afirme propria identitate genealogică, ca răspuns la impactul factorilor de natură politică, economică ori socială, sub semnul cărora s-a aflat societatea românească la începutul așa-numitei „epoci a dictaturilor”¹³.

Dorința de a crea o formă de noblețe *sui-generis* pare a rezulta și din criteriul transiterii dreptului de a purta cele două distincții potrivit principiului primogeniturii. Străin de tradițiile vechiului drept succesoral românesc, în care frații și surorile moșteneau „pe capete”, adică toți egal (S[achelarie], Ș[otropa] 1988 309, 311), și în care nu primul născut, ci mai degrabă mezinul era favorizat la împărțea averii defunctului, lui revenindu-i căminul și moșia paterne (Barbu 1998 66, 75-76), principiul primogeniturii nu își găsisese aplicare nici în *Codul Civil* din 1864, după cum rezultă cu claritate din art. 669 al acestuia¹⁴ (Hamangiu 1903 226), aflat în vigoare în momentul emiterii *Decretului Regal nr. 3.870/1939*. Totuși, trebuie subliniat că transmiterea unui drept în primogenitură își găsește aplicarea tocmai în materia legislației nobiliare din perioadele medievală și modernă, în privința perpetuării fiefului

¹³ Sfârșitul deceniului al patrulea și primii ani ai celui următor au coincis cu revirimentul cercetărilor genealogice autohtone, în acest interval afirmându-se o întreagă generație de pasionați ai științelor auxiliare ale istoriei, care vor înființa în 1943 efemerul Cerc al Genealogiștilor Români, iar apoi, în 1971, Comisia de Heraldică, Genealogie și Sigilografie, predând ulterior „ștafeta” cercetărilor perioadei postdecembriste.

¹⁴ „...Copiii sau descendenții lor succed tatălui, mamei, moșilor (= bunicii, n.n.), moșelor (bunicile, n.n.) și oricărui alt ascendent, fără deosebire de sex și chiar de ar fi născuți din deosebite căsătorii. Ei succed în părți egale când se găsesc toți în gradul dintâi și sunt chemați după propriul lor drept...”.

și a titlului, de la tată la primul născut, în scopul păstrării caracterului unitar al moștenirii (Barbu 1998 69), semnalul renunțării la acest principiu aflându-se abia în art. 745 al *Codului civil* napoleonian din 1804, care va proclama dreptul egal al copiilor la moștenirea părintească¹⁵ (Code 1804 182). Cel mai cunoscut exemplu de aplicare al principiului succesiunii în primogenitură pe linie masculină este *succesiunea dinastică*, care, pe unele baze mai vechi (Cecil 1895 11-25), a funcționat în majoritatea monarhiilor europene, asigurând transmiterea coroanei unui suveran către fiul său mai mare, apoi către fiul cel mare al celui din urmă (și așa mai departe); în situația în care fiul cel mare nu avea urmași, coroana îi revenea fratelui său mai mic, în funcție de ordinea nașterii (Corcos 2012 1.602-1.605). După exemplul transmiterii unei coroane, transmiterea titlurilor nobiliare europene¹⁶ s-a raportat, până în zilele noastre, la aceeași regulă (Corcos 2012 1.632). Astfel, în unele state, precum Regatul Unit, principiul primogeniturii masculine este încă respectat, în vreme ce, în alte state, precum Spania, sub influența legislației comunitare antidiscriminare, autoritățile au recunoscut și femeilor dreptul la întâietate în perpetuarea unui titlu (Corcos 2012 1.653-1.654, 1.638-1.639).

Credem că putem afirma că, impunând principiul primogeniturii, *Decretul Regal nr. 3.870/1939* s-a inspirat din uzanțele dinastice ori nobiliare ale bătrânului continent. Fiind vorba de o reglementare cu specific militar, nu ne surprinde stabilirea unui criteriu clar de transmitere a dreptului de a purta un anumit însemn¹⁷. Ceea ce ni se pare incontestabil este că reglementarea de care ne ocupăm avea un *caracter elitist*, fiind destinată exclusiv corpului ofițeresc ce constituia „osatura” Armatei României, fapt de care ne încredințează criteriile de selecție a celor decorați. Am văzut deja că *Decretul Regal nr. 3.870/1939* nu privea gradele inferioare și trupa, dar între beneficiari nu puteau fi nici măcar ofițerii care descindeau, la prima ori la a doua generație, din subofițerii și soldații care luptaseră pentru Independență și Reîntregire! Or, acest detaliu arată că între cadrele superioare ale Armatei exista o anumită rezistență la ideea de primenire socială a corpului ofițeresc – proces inevitabil, în condițiile multiplelor transformări prin care a trecut societatea românească, la sfârșitul veacului al XIX-lea și în primele decenii ale celui următor. Adăugăm și că de prevederile *Decretului Regal nr. 3.870/1939* urmau a beneficia ofițerii activi; text prin care trebuie înțeleși ofițerii de carieră (deci chiar dacă mulți dintre cei care au beneficiat de acest decret erau deja trecuți, la data decorării lor, în rezervă, ba chiar și în retragere).

Nu mai puțin de 23 de decrete regale pentru recunoașterea dreptului de a purta aceste distincții au fost emise în perioada 1940-1945: decretele nr. 345, 416, 1.243,

---

¹⁵ „...Les enfants ou leurs descendants succèdent à leurs père et mère, aïeuls, aïeules, ou autres ascendans, *sans distinction de sexe ni de primogéniture* (s.n.) et encore qu'ils soient issus de différens mariages...”.

¹⁶ Avem în vedere acele state care, prin tradiție, au avut o asemenea componentă a sistemului de onoruri.

¹⁷ Spre exemplu, cunoaștem faptul că Medalia „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”, pe care administratorul locotenent Ilie I. Petrescu a primit dreptul să o poarte, prin *Decretul Regal nr. 1618/1940*, în calitate de descendent direct al locotenent-colonelului (retr.) Ioan Petrescu, a fost chiar piesa conferită inițial. Atribuită, în conformitate cu *Decretul Regal nr. 37.636/1921*, cu panglica purtând baretele „Ardeal”, „Dobrogea” și „Carpați”, această distincție – și nu alta! – a fost ulterior completată cu bareta „Tradiție”, ca urmare a recunoașterii dreptului de a o purta, în favoarea fiului titularului inițial – amabilă comunicare a domnului Daniel-Cosmin Obreja (București), căruia îi mulțumim și pe această cale.

1.618, 1.925, 2.028, 2.610, 3.550, 4.015 și 4.132 (1940); decretele nr. 159 bis, 343, 678, 1.933, 2.631 și 3.513 (1941); decretele nr. 698, 1.161 și 3.242 (1942); decretul nr. 571 (1943); decretele nr. 1.779 și 2.076 (1944); decretul nr. 1.681 (1945). În total, 132 de persoane au primit Crucea „Trecerea Dunării”, 82 au dobândit Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, iar trei ofițeri au primit ambele distincții. Seria acestor ofițeri a fost deschisă de Mihai, mare voievod de Alba-Iulia, care a primit mai întâi Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, în calitate de descendent al regelui Ferdinand I (*Decretul Regal nr. 345/1940*), urmată de Crucea „Trecerea Dunării”, în calitate de descendent al regelui Carol I (*Decretul Regal nr. 416/1940*), decorare justificată, în mod excepțional, prin „...marile calități intelectuale, sufletești și fizice, precum și vrednicia...” de care dăduse dovadă moștenitorul tronului (Grănicerul, anul 9/februarie 1940, 19). Iată și explicația pentru care ultimul suveran al României avea, pe bareta sa de decorații, aceste două distincții, alături de alte însemne de ordine și medalii, românești și străine¹⁸. Amintim și faptul că de prevederile *Decretului Regal nr. 3.870/1939* a beneficiat și – pe atunci – generalul de armată Ion Antonescu, conducătorul Statului Român, care a primit Crucea „Trecerea Dunării” ca fiu al căpitanului Ion Antonescu, participant la Războiul de Independență (*Decretul Regal nr. 343/1941*). (Tatăl viitorului mareșal, Iancu Antonescu, a avut în timpul războiului gradul de sublocotenent, dobândindu-l pe cel de căpitan abia în 1889.) (Rădulescu 2006 304). Cel din urmă decret de decorare din această serie a fost emis în data de 5 mai 1945, deci chiar la începutul guvernării prosovietice a dr. Petru Groza, ministru de război fiind generalul de corp de armată Constantin Vasiliu-Rășcanu.

Formula-standard utilizată pentru atribuirea celor două distincții a fost „...se acordă (...) dreptul de a purta...”, în locul variantelor uzuale, precum „...se conferă...”, „...se acordă...” ori „...se numește în...” (formula referitoare la recunoașterea dreptului de port a mai fost utilizată în decretele pentru atribuirea Semnului Onorific de 25 și 40 de ani serviți în Armată). Structura unui decret de acest fel era similară celei a altor decrete de decorare, cu adăugarea unei mențiuni, din care rezulta că beneficiarul avea calitatea de descendent al unui anumit ofițer, decorat cu Crucea „Trecerea Dunării”, sau cu Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”. Începând cu *Decretul Regal nr. 159 bis/1941*, pentru fiecare persoană decorată s-a arătat și gradul de rudenie față de titularul inițial al distincției, de la care s-a transmis dreptul de port. Într-un singur caz (*Decretul Regal nr. 4.132/1940*), alături de aceste date se arată și structura militară din care făcea parte cel decorat.

Fără îndoială că nu toți cei în drept să primească aceste distincții au ajuns să beneficieze, efectiv, de Crucea „Trecerea Dunării”, ori de Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”. Procesul de selectare a dosarelor a fost unul de durată, răstimpul celui de-Al Doilea Război Mondial, cu perioadele de instabilitate care l-au precedat și l-au urmat, făcând ca structurile de cadre ale Ministerului de Război să lase în plan secundar aplicarea *Decretului Regal nr. 3.870/1939*. Acesta este și motivul pentru care, până și într-o veritabilă dinastie de militari, precum a fost aceea a Botenilor, urmași ai colonelului Emanoil C. Boteanu (*1812 - †1891), efectele decretului amintit și-au găsit aplicare în privința unei singure persoane: colonelul medic Emanoil R. Boteanu, viitor general (*1881 - †1954), ca fiu al generalului Remus E. Boteanu (*1851 - †1925). Ar fi putut să beneficieze de acest decret și alți membri ai familiei, trăitori în perioada în care *Decretul Regal nr. 3.870/1939* se afla în vigoare, precum generalul Scipion E. Boteanu (*1890 - †1952), fiu al generalului Emanoil E. Boteanu (*1836 - †1897), respectiv generalul Romulus E. Boteanu, fiu al colonelului Emanoil R.

¹⁸ Între 14 și 16 decembrie 2017, bareta cu decorații pe care am amintit-o a fost expusă, alături de alte distincții, la catafalcul regelui Mihai I, în sala tronului din Palatul Regal de la București.

Boteanu (*1881 - †1939) și nepot de fiu al generalului Romulus E. Boteanu (*1848 - †1924) – înaintași care participaseră, după toate probabilitățile, fie la Războiul de Independență, fie la cel al Reîntregirii, primind deci decorațiile aferente acestor evenimente și putând transmite dreptul ca acestea să fie purtate în continuare (Sturdza 1999 119-121). O situație similară întâlnim în privința urmașilor colonelului Ștefan Stoika de Veneția de Jos (*1808 - †1878)¹⁹ (Tiron 2015 275-280). Dintre aceștia, a beneficiat de prevederile *Decretului Regal nr. 3.870/1939* numai generalul de brigadă Grigore N. Stoica (*1886 - †1950), fiul generalului Nicolae Șt. Stoica (*1845 - †1914), participant la Războiul de Independență. La același război participase însă și fratele acestuia din urmă, generalul Ștefan Șt. Stoica (*1848 - †1928), al cărui fiu, generalul Vasile Șt. Stoica (*1874 - †1947), ar fi fost îndrituit, la rândul său, să primească Crucea „Trecerea Dunării” cu bareta „Tradiție” (Călugăru 2011 20-21).

În majoritatea cazurilor, de prevederile *Decretului Regal nr. 3.870/1939* au beneficiat urmașii direcți, fii ori nepoți de fii, ai celor decorați inițial. Prin excepție, *Decretul Regal nr. 1933/1941* i-a recunoscut dreptul de a purta Crucea „Trecerea Dunării” și „...căpitanului în rezervă Mareș Gr. Dumitru, ca *descendent nepot de frate* (s.n.) al maiorului † Mareș D. Alexandru...” – este neîndoios că, în această situație, beneficiarul decretului a făcut proba descendenței sale pe linie colaterală, prezentând toate actele solicitate *de jure*.

Este interesant de relevat că, dintre ofițerii beneficiari ai *Decretului Regal nr. 3.870/1939*, au fost destui cei care au binemeritat față de Patrie, în timpul celor două conflagrații mondiale, realizările lor fiind răsplătite chiar și cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”. Dintre cei decorați cu Clasa a III-a a acestui ordin, pentru participarea la Primul Război Mondial, îi amintim pe – pe atunci – căpitani Pârvu Boerescu, din Statul Major al Armatei I, Constantin Bolintineanu, din Regimentul 5 Călărași, Gheorghe Rozin, din Comandamentul Armatei a 2-a (Ichim 2000 55, 57, 59), iar dintre cei care au participat la cel de-Al Doilea Război Mondial, menționăm următoarele nume: general de corp de armată adjutant Constantin Sănătescu, președinte al Consiliului de Miniștri, general de divizie Mihail Racoviță, comandant al Corpului de Cavalerie, locotenent-colonel Gheorghe Borislavsky, comandant al Batalionului 5 Vânători de Munte „Avram Iancu” (decorat *post-mortem*), locotenent-colonel Constantin C. Nicolescu, șeful Statului Major al Diviziei 18 Infanterie (decorat *post-mortem*), locotenent-colonel Ștefan Portășescu, comandant al Regimentului 10 Roșiori Purtat (decorat *post-mortem*), căpitan Gheorghe I. Anghelescu, din Regimentul 2 Grăniceri, căpitan Alfons Gh. Roșu, din Batalionul 24 Vânători de Munte (decorat *post-mortem*), căpitan Nicolae C. Silișteanu, din Grupul 1 Cercetare (decorat *post-mortem*), căpitan Mircea Gh. Teodoru, din Brigada 6 Cavalerie și sublocotenent Mihail Gheorghe M. Bădulescu, din Regimentul 12 Roșiori (Ichim 2000 117, 120, 128, 138, 152, 169, 175, 182, 207). Observăm faptul că majoritatea acestor ofițeri au căzut la datorie pe câmpul de onoare, arătându-se, pe această cale, demni continuatori ai înaintașilor lor de la Independență și Reîntregire.

Pe marginea evidenței ofițerilor decorați în conformitate cu *Decretul Regal nr. 3.870/1939*, remarcăm cele câteva cazuri de militari care au primit atât Crucea „Trecerea Dunării”, cât și Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918” – fapt care ilustrează felul în care mai multe generații ale aceleiași familii au știut să își facă datoria față de Patrie: căpitanul Gheorghe I. Rombeanu (care a fost rănit în luptele pentru recucerirea Basarabiei, în 1941) (Stroea *et alii* 2014 194), precum și locotenenții

¹⁹ Genealogia acestei familii a fost reconstituită prin cercetările domnului Florian Laurențiu Stoica, președinte al Fundației Literar-Istorice „Stoika” (București), precum și ale domnului Mihai-Alin Pavel (București), cărora le mulțumim și pe această cale.

Toma T. Constantinescu și Alexandru C. Gorovei (primii doi dobândind ambele decorațiile în baza unui decret unic, iar ultimul în baza a două decrete succesive).

Pentru că am ajuns în acest punct, trebuie să remarcăm faptul că acordările de decorații în temeiul *Decretului Regal nr. 3.870/1939* pot fi utile studiilor de genealogie românească referitoare la secolul al XX-lea. Constatăm astfel că, în pofida intervalului redus de timp care îl desparte de perioada abordată, cercetătorul se va lovi, inevitabil, de câteva dificultăți greu surmontabile. Fără a insista într-o problemă care depășește cadrul contribuției de față, vom observa că răspândirea membrilor unui neam și pierderea contactului dintre rudele de sânge vor avea drept consecință greutatea obținerii unor informații certe (date de naștere, căsătorie și deces, elemente de onomastică etc.); tot astfel, viața omului contemporan, atât de puțin favorabilă conștientizării, consemnării ori transmiterii memoriei fiecărei familii, a făcut ca multe informații să fie iremediabil pierdute, la dificultatea cercetării de genealogie contribuind, în mod inevitabil, implementarea, în România, a legislației referitoare la protecția datelor cu caracter personal (fapt care face ca, în prezent, anumite categorii de informații să fie încă și mai greu de obținut). Ținând cont de toate acestea, datele furnizate în mod oficial de către decretele regale de care ne ocupăm îngăduie, dacă nu alcătuirea unor arbori genealogici, atunci măcar stabilirea unor filiații certe, care pot fi valorificate cu ajutorul altor categorii de informații. În al doilea rând, datele rezultate din aceste decrete de decorare demonstrează faptul că cercetătorul poate depăși, prin valorificarea lor, cadrul tradițional al genealogiilor domnești și boierești, în înțelesul pe care un bun cunoscător al domeniului, de talia lui Sever Zotta (*1874 - †1943), l-a arătat încă de acum un veac: „...Trebuie (...) să o coborâm (genealogia, n.n) de pe treptele tronurilor și turnurile seniorilor în mijlocul masei mari a omenirii (...) genealogia trebuie democratizată, punând-o în serviciul tuturor claselor sociale, călcând prejudecata seculară că istoria și viața unui neam nu merită să fie studiată dacă el nu a ieșit la suprafața claselor sociale...” - cuvinte reluate, în 1994, de către istoricul Ștefan S. Gorovei, la publicarea primului număr postdecembrist al „Arhivei Genealogice” (Gorovei 1994 XIX-XXIV).

Desigur că, între ofițerii decorați potrivit *Decretului Regal nr. 3.870/1939* se aflau și descendenți ai unor neamuri boierești. Imediat după decorarea marelui voievod de Alba-Iulia, seria decretelor rezervate ofițerilor propriu-ziși începe (*Decretul Regal nr. 1.243/1940*) – între urmașii din prima generație ai făuritorilor Independenței – cu sexagenarul general de corp de armată adjutant (rez.) George G. Manu (*1876 - †1953), fiul generalului de brigadă George I. Manu (*1833 - †1911). Cel astfel distins era nu numai urmașul celui dintâi militar român decorat, la 13/25 mai 1877, cu Medalia „Virtutea Militară”, pentru rolul avut în timpul bombardamentelor otomane asupra Olteniței (Tiron 2017 97), ci și scoborătorul unei vechi familii boierești, de obârșie din Fanar (Sturdza 2011 315).

Un alt urmaș de vechi boieri era și generalul de divizie Mihai(l) Racoviță(-Cehan) (*1868 - †1954), un descendent al ramurii marelui logofăt Nicolae Racoviță-Cehan (†1685); generalul amintit era același cu autorul monografiei referitoare la acest neam domnesc (Racoviță-Cehan 1942 12-14, 21-22; Lefter 2006 95-102), tot el fiind ales, în 1943, drept președinte al „Cercului Genealogiștilor Români” (Cernovodeanu 1996 29).

Origini nobile avea și generalul Constantin Sănătescu (*1885 - †1947), fost prim-ministru, strănepot al vtorii vistierului Ianache Sănătescu (*1791 - †1826) (Rădulescu 1996 225-231) și urmaș al acelor Matei, Vintilă și Radu din Sănătești („Szenetesti”), boieri ai Valahiei Transalpine, înnobilați de către împăratul Carol al VI-lea prin diploma datată 8 octombrie 1717 (Stephănescu, Mănescu 1980 32-33).

Dintre cei decorați cu ambele distincții comemorative, locotenentul Alexandru Gorovei avea obârșie boierească, bunicul său, Petru (*1855 - †1909) și tatăl său, Constantin (*1880 - †1934), aparținând ramurii de la Radomirești a vechiului neam al Goroveilor (Gorovei 2015 295-296). Dintr-o veche familie de boieri vasluieni cobora căpitanul Demir D. Sion, fiu al colonelului Demir Sion (*1875 - †1936), din ramura banului Neculai Sion (*1792 - †1843) (Ungureanu 1936 planșa genealogică), așadar neamul care l-a dat pe paharnicul Costandin Sion (*1795 - †1862), autor al *Arhondologiei Moldovei* și creator de genealogii plăsmuite (Iorga 2013 102-109). Scoborător din vechi vasluieni era și căpitanul – viitorul locotenent-colonel Constantin Ed. Handoca (*1909 - †1963), fiul colonelului Eduard Handoca (*1877 - †1958)²⁰, urmași ai clucerului (H)andoca, trăitor la mijlocul veacului al XVII-lea (Ciubotaru 2000 33-48).

Dintr-o veche familie de boieri munteni, al cărei începător era un anume Stanciul, căpitan în 1668, provenea generalul de brigadă adjutant (retr.) Grigore Berindei (*1867 - †1952), fondator al cercetășiei române, fiul generalului de divizie Anton Berindei (*1838 - †1899), acesta din urmă conducând construcția podului de peste Dunăre și a fortificațiilor de la Plevna, în 1877-1878, și fiind apoi director al fortificațiilor Bucureștiului între 1883-1888 și ministru de război între 1896-1899 (Sturdza 2004 443-444, 447). La rândul său, maiorul (rez.) Alexandru M. Fălcoianu (*1895 - †1953), nepotul generalului de brigadă omonim (*1837 - †1910), un exponent de seamă al armeei artileriei, în vremea Războiului pentru Independență (Tucă *et alii* 1979 102-103), se trăgea dintr-un vechi neam de boieri olteni, atestat de la începutul veacului al XVII-lea și ajuns la mari dregătorii în cursul celui următor (Iorga 1906 XL-XLII). Sânge boieresc avea și colonelul (rez.) Constantin C. Bolintineanu (*1881 - †?), fiul maiorului Constantin A. Bolintineanu (*1854 - †1925), din neamul trei logofătului Gheorghe din Bolintin, trăitor în 1829 (Sturdza 2011 55), precum și colonelul (rez.) Gheorghe Gr. Crăiniceanu, fiul generalului de divizie cu același nume (*1852 - †1935), care a deținut înalte demnități și funcții de comandă, înaintea și în timpul Primului Război Mondial, fiind și membru al Academiei Române. Ca o curiozitate, amintim faptul că, pe această cale, colonelul Gheorghe Crăiniceanu era frate cu locotenent-colonelul Constantin Crăiniceanu, cel judecat și executat în 1917, pentru trădare (Zgutta 2002 301-304).

Descendent al unor neamuri de origine străină era căpitanul Gabriel Tullea-Fălcoianu, fiul colonelului în rezervă Carol D. Tullea și urmașul doctorului Tullea, de origine aromână, oftalmolog cu studii la Florența, venit în țară pe la 1780 (în urma unor căsătorii succesive cu boierii Fălcoieni, unii descendenți au luat numele „Tullea-Fălcoianu”) (Djuvara 1998 14). Tot de origine străină era și colonelul adjutant Constantin Filitti, urmașul colonelului adjutant Constantin H. Filitti (*1831 - †1890), dintr-un neam originar din Podgoriana Epirului, neam care a dat doi episcopi de Buzău, precum și pe istoricul, juristul și diplomatul Ioan C. Filitti (*1879 - †1945) (Sturdza 1999 182).

Alături de familiile boierești propriu-zise, trebuie evocate și acele neamuri care, din tată în fiu, și-au făcut datoria față de Patrie. În completarea celor arătate asupra militarilor din familiile Boteanu și Stoika (la care ne-am referit și mai sus), amintim și cele patru generații de ofițeri ai familiei Koslinski, nobili polono-ruși stabiliți în Țara

---

²⁰ I. R. Petre, *Neamul Handoca în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*, comunicare susținută în cadrul celui de-al XVI-lea Congres de Genealogie și Heraldică, Iași, 10-12 mai 2012. Genealogia acestei familii a fost reconstituită prin cercetările domnului prof. univ. dr. Mircea Ciubotaru (Iași), precum și ale domnului Mihai-Alin Pavel (Berlin), cărora le mulțumim și pe această cale.

Românească: colonelul de artilerie Alexandru Koslinski (*1825 - †1910), care a fost tatăl contraamiralului Emanoil Koslinski (*1853 - †1909), la rândul său tatăl viceamiralului Gheorghe Koslinski (*1889 - †1950), acesta avându-l drept fiu pe regretatul căpitan de marină Niculae Koslinski (*1921 - †?), istoric și genealogist al familiei. În același timp, exemplul acestui neam îngăduie și observarea felului în care s-a respectat litera *Decretului Regal nr. 3.870/1939*. Astfel, moștenitorul dreptului de a purta Crucea „Trecerea Dunării” a fost – pe atunci – contraamiralul Gheorghe Koslinski, subsecretar de stat al Marinei Militare între 1940-1941 (a cărui distincție a ajuns în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României), aceasta în vreme ce frații săi mai tineri, colonelul de vânători de munte Emanoil Koslinski (*1891 - †1972), respectiv generalul de artilerie Alexandru Koslinski (*1893 - †1976), nu au putut beneficia de prevederile acestui decret (Koslinski 1996 161-166). O situație similară întâlnim în privința fostului comandant al artileriei din bătălia de la Mărășești, generalul de brigadă (retr.) Vasile Gh. Makarovitsch (*1871 - †1952), care, în calitate de întâi născut al generalului de divizie Gheorghe V. Makarovitsch (*1843 - †1930), erou al Războiului de Independență, a primit, doar el, dreptul de a purta Crucea „Trecerea Dunării”, cu bareta „Tradiție” (toți fiii generalului Gheorghe V. Makarovitsch au fost ofițeri de carieră) (Iorga 2016 27-28). Tot astfel, recunoașterea dreptului locotenentului (retr.) Constantin D. Sallmen (*1866 - †1946), fiul generalului de brigadă Dimitrie Sallmen (pe care l-am amintit deja, atunci când solicita dreptul de a purta decorația rusească a tatălui său), de a purta Crucea „Trecerea Dunării”, conferită tatălui său, ilustrează aceeași idee a păstrării tradițiilor militare în sânul aceleiași neam. Tot aici, trebuie notat faptul că fiica generalului Sallmen, Maria (†1952), a fost căsătorită cu generalul David Praporgescu (*1865 - †1916) – erou al Primului Război Mondial (Iorga 2016 177).

Chiar dacă ne lipsesc alte informații, nu este dificil să reconstituim, chiar pe marginea unui singur decret de decorare, o întreagă filiație; spre exemplu, din *Decretul Regal nr. 1.243/1940* rezultă că, de la colonelul Papiriu V. Piperescu, dreptul de a purta Crucea „Trecerea Dunării”, cu bareta „Tradiție”, s-a transmis asupra locotenent-colonelului Victor P. Piperescu, precum și asupra sublocotenentului Ștefan Mircea V. Piperescu, ceea ce, după toate probabilitățile, trebuie să se refere la trei generații succesive de ofițeri: bunic, tată și fiu.

Interesul pentru această categorie de genealogii se înscrie, în mod firesc, în contextul aniversar al acestei perioade: 140 de ani de la cucerirea Independenței, respectiv un secol de la Marea Unire. Ne vin în minte cuvintele pe care istoricul Ștefan S. Gorovei le scria, recent, în prefața lucrării pe care tânărul genealogist Filip-Lucian Iorga a închinat-o impactului pe care Primul Război Mondial l-a avut asupra descendenților boierimii române: „...o cercetare aflată la încrucișarea unor direcții mai puțin (sau chiar deloc) frecventate de istoria academică ne plasează într-un hățiș inimaginabil de înrudiri, unde toată lumea este înrudită (...) cu toată lumea. Ai impresia că despre Primul Război Mondial se poate vorbi ca despre *războiul unei familii...*” (s.a.) (Iorga 2016 8-9). Este neîndoios faptul că, între familiile amintite în evidența de la *ANEXA II*, existau variate mecanisme de înrudire și solidarizare, în scopul păstrării tradițiilor specifice familiilor de militari. Datele pe care le-am avut la dispoziție nu ne-au permis să adâncim aceste mecanisme, informațiile adunate rămânând utile prin ele însele (împreună cu informațiile concrete pe care le aduc), acestea putând fi valorificate prin cercetări viitoare. În afara interesului genealogic, aceste date sunt relevante inclusiv din perspectiva antroponimiei, prin stabilizarea numelui de familie, de la o generație la alta (de exemplu: *Florea > Florescu*, respectiv *Anghel > Anghelescu*), ceea ce credem că trebuie interpretat ca un semn de ascensiune socială a familiei în sine. Datele strânse sunt relevante și în privința strădaniei

membrilor multor familii de a atinge cel puțin gradul militar dobândit de către cei din generațiile precedente – spre exemplu, gradul de general, în cazul familiilor Berindei, Corvin, Costescu, Makarovitsch, Manu, Sănătescu, Tătărescu²¹.

În concluzie, studiul de față ilustrează o interesantă și frumoasă modalitate de omagiere, postumă, a celor decorați pentru participarea la Războiul din 1877-1878 și la Războiul de Reîntregire.

Chiar dacă este încadrabilă în rândul altor „curiozități” și „inovații” faleristice ale regimului carlist, inițiativa consfințită prin *Decretul Regal nr. 3870/1939* constituie, astăzi, un instrument util pentru cercetarea genealogică referitoare la elitele militare de la sfârșitul secolului al XIX-lea – prima parte a secolului al XX-lea.

Mulți dintre cei astfel distinși pentru meritele înaintașilor lor, și-au făcut ei înșiși datoria față de Patrie, uneori chiar cu prețul sacrificiului suprem. Destui dintre cei care au supraviețuit celui de-Al Doilea Război Mondial au avut de suferit în perioada dictaturii de stânga, unii chiar plătind cu viața, în închisoare, pentru „vina” apartenenței lor la elita vechiului regim.

Cu prilejul Centenarului, tuturor li se cuvine aducere aminte, pentru că toți și-au făcut datoria, cu gândul și cu fapta, în folosul ideii românești.

---

²¹ Observația a putut fi urmărită doar în privința perpetuării Crucii „Trecerea Dunării”, în cazul Medaliei „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”, răstimpul de la generația care a dobândit-o pe aceasta din urmă și, respectiv, generația următoare, care a primit dreptul să o poarte, fiind prea scurt pentru ca ofițerii respectivi, beneficiari ai *Decretului Regal nr. 3870/1939*, să poată urca mai multe dintre treptele ierarhiei militare.

ANEXA I

Decretul Regal nr. 3.870 din 27 octombrie 1939, referitor la transmiterea dreptului de a purta „Crucea Trecerea Dunării” și Medalia „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918”

„Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 250 din 28 octombrie 1939, p. 6.036.

Art. I. – Articolul 5 din regulamentul Medaliei de Război „Crucea Trecerea Dunării”, din 24 Martie 1878, se modifică după cum urmează:

„Dreptul de a purta „Crucea Trecerea Dunării” este personal.

Acest drept acordat ofițerilor activi se transmite prin deces, în linie descendentă directă, în favoarea primilor născuți, deveniți ofițeri activi. În lipsa acestora, dreptul se transmite fratelui mai mare, ofițer activ.

Când niciunul dintre descendenți nu este ofițer activ, Crucea trece în linie colaterală, asupra primului născut dintre nepoții de frate, devenit ofițer activ.

În această nouă ordine, transmisiunea se face tot în linie descendentă directă și numai la ofițeri activi, cu respectarea dreptului primului născut”.

Art. II. – Articolul 5 din decretul Nr. 1.744 din 8 Iulie 1918 se modifică după cum urmează:

„Dreptul de a purta „Medalia Comemorativă a războiului 1916-1918” este personal.

Acest drept, acordat ofițerilor activi, se transmite prin deces, în ordine descendentă directă, primului născut devenit ofițer activ, sau în lipsa lui fratelui mai mare, ofițer activ”.

Art. III. – „Crucea Trecerea Dunărei” și „Medalia Comemorativă a războiului 1916-1918”, purtate prin transmisiune vor avea o bareta cu inscripția „Tradiție”.

Art. IV. – Ambele distincțiuni se vor purta în baza unui înalt decret regal.

Art. V. – Ministrul Nostru, secretar de Stat la Departamentul Apărării Naționale, este însărcinat cu executarea decretului de față.

ANEXA II

Decretul Regal nr. 293 din 30 ianuarie 1940, privind aprobarea Regulamentului pentru punerea în aplicare a Decretului Regal nr. 3.870 din 27 octombrie 1939

„Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 25 din 31 ianuarie 1940, p. 409.

Art. I. – Se aprobă de Noi regulamentul a[1] cărui cuprins este:

REGULAMENT

**pentru punerea în aplicare a înaltului decret Nr. 3.870 din 27 Octomvrie 1939,
relativ la dreptul ofițerilor activi, urmași ai decorațiilor cu Medalia „Crucea
Trecerea Dunării” și Medalia „Crucea Comemorativă” a războiului 1916/1918, de a
purta aceste medalii cu bareta „Tradiție”**

Art. 1. – (Articolul 5 din decretul Nr. 617 din 23 Martie 1878, modificat prin decretul Nr. 3.870 din 27 Octomvrie 1939).

Dreptul de a purta Medalia „Crucea Trecerea Dunărei” este personal și nu se poate transmite decât de ofițerii activi în condițiunile arătate mai jos:

a) Ofițerii activi decorați cu această medalie transmit prin deces acest drept, în linie directă descendentă la infinit asupra primului născut devenit ofițer activ;

b) Dacă primul născut nu a devenit ofițer activ, dreptul de a purta această medalie trece asupra celui mai mare dintre frații lui următori, care a devenit ofițer activ;

c) Dacă acesta din urmă moare, dreptul de a purta medalia trece asupra celui mai vârstnic dintre fiii săi, devenit ofițer activ, iar în lipsă de descendent ofițer activ, acest drept trece asupra celui mai mare dintre nepoții săi de frate, adică celui mai mare dintre copiii fraților lui, devenit ofițer activ;

d) Nepotul de frate, la rândul său, transmite acest drept prin deces celui mai vârstnic dintre fiii săi, devenit ofițer activ, sau în lipsă, celui mai vârstnic dintre nepoții săi de frate, devenit ofițer activ, și așa mai departe;

e) Când ofițerul decorat la 1878 a murit fără descendenți direcți cu drept de a purta această medalie, dreptul se transmite în linie colaterală asupra celui mai vârstnic dintre nepoții săi de frate, devenit ofițer activ.

Art. 2. – (Art. V din decretul Nr. 1.744 din 8 Iulie 1918, modificat prin decretul Nr. 3.870 din 27 Octombrie 1939).

Dreptul de a purta Medalia „Crucea Comemorativă” a războiului 1916/1918 este personal și nu se poate transmite decât la ofițerii activi, prin deces, în linie directă descendentă la infinit, în favoarea primului născut devenit ofițer activ.

Dacă primul născut nu a devenit ofițer activ, dreptul trece asupra celui mai mare dintre frații lui următori, care a devenit ofițer activ.

Această regulă se aplică pentru fiecare generație descendentă.

Art. 3. – a) Dreptul la portul acestor medalii se transmite după normele de mai sus și urmașilor ofițeri care nu se mai găsesc în pozițiunea de activitate;

b) Când dreptul la portul acestor medalii cade asupra vreunui urmaș, care mai posedă asemenea medalii, acest drept trece asupra celorlalți urmași, după regulile de mai sus;

c) Minorul descendent nu are dreptul la portul acestor medalii, decât din momentul când a devenit ofițer activ;

d) Copiii adoptivi și descendenți[i] în linie feminină sunt excluși de la dreptul de a purta aceste medalii.

e) În lipsă de urmași cu dreptul de a purta aceste medalii, dreptul se stinge.

Art. 4. – Ambele medalii, purtate prin transmisiune, vor avea o bareta cu inscripția „TRADIȚIE”.

Art. 5. – Bareta va fi confecționată din metal culoarea oțelului oxidat, fond negru, gravată cu frunze de stejar.

Pe mijlocul baretei se va stampa cu litere reliefate, în culoarea oțelului, inscripția „TRADIȚIE”.

Lungimea baretei va fi de 36 mm, lată de 10 mm și va fi aplicată pe fața panglicei în partea de sus și de-a curmezișul culorilor panglicei.

Art. 6. – Constatarea dreptului de a purta oricare din aceste medalii se face de Ministerul Apărării Naționale, Direcția personalului, pe baza actelor prezentate cu raport de către descendentul decoratului, din care să rezulte acest drept.

Actele ce trebuiesc prezentate în acest scop sunt următoarele:

O schiță a arborelui genealogic cuprinzând toți descendenții defunctului decorat, însoțită de un memoriu explicativ, din care să se vadă numele și pronumele lor, profesiunea, anul nașterii, anul decesului pentru cei care nu mai sunt în viață și gradul de rudenie cu decoratul.

Pentru dovedirea datelor din memoriu, se vor prezenta acte de naștere, de deces, acte de notorietate, acte militare și orice fel de acte și dovezi din care să reiasă clar că nu există niciun alt descendent care să aibă dreptul la portul acestor medalii înaintea sa și că prin urmare, după normele indicate în prezentul regulament, acest drept îi revine lui.

Art. 7. – Pe baza actelor legale, Ministerul Apărării Naționale, Direcția personalului, va stabili pe acei care intră în prevederile decretului Nr. 3.870 din 27 Octombrie 1939 și a regulamentului de față, întocmind formalitățile pentru conferirea medaliei.

Art. 8. – Ministerul Apărării Naționale, Direcția personalului, va înființa registre speciale, în care se vor scrie toți ofițerii cărora li s-a acordat dreptul de a purta Medalia „Crucea Trecerea Dunărei”, cu bareta „TRADIȚIE” și medalia „Crucea Comemorativă” a războiului 1916/1918, cu bareta „TRADIȚIE”.

Art. 9. – Brevetele respective vor fi întocmite de Ministerul Apărării Naționale, Direcția personalului, semnate de ministru și contrasemnate de directorul personalului, dându-li-se un număr de ordine din registrele respective.

Art. II. – Ministrul nostru secretar de Stat la Departamentul Apărării Naționale, este însărcinat cu executarea decretului de față.

ANEXA III

Rectificări aduse Regulamentului pentru punerea în aplicare a Decretului Regal nr. 3.870 din 27 octombrie 1939 (nr. 73.315 din 20 februarie 1940)

„Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 45 din 23 februarie 1940, p. 819-820.

Regulamentul pentru punerea în aplicare a Înaltului Decret Nr. 3.870 din 27 Octomvrie 1939, relativ la dreptul ofițerilor activi, urmași ai decorațiilor cu medalia „Crucea Trecerea Dunărei” și medalia „Crucea Comemorativă” a războiului 1916-1918, de a purta aceste medalii cu bareta „Tradiție”, aprobat prin Înaltul Decret Nr. 293 din 30 Ianuarie 1940, publicat în Monitorul Oficial Nr. 25 din 31 Ianuarie 1940, pagina 409, în coloana II-a, începând cu rândul 3 (alineatul a), de sus în jos și până la art. 4 exclusiv, se va citi după cum urmează:

a) Au dreptul la portul acestei medalii primii născuți din fiecare generație descendentă a decoratului, adică fiul cel mai în vârstă, nepotul de fiu cel mai vârstnic și așa mai departe, din momentul în care au devenit ofițeri activi.

Se înțelege că acest drept se transmite numai între ofițerii activi aflați pe linia descendentă, în șir neîntrerupt de primogenitură și că la portul acestei medalii pot fi chemați simultan, atât decoratul, cât și primogeniturile din toate generațiunile aflate în viață, din momentul în care au devenit ofițeri activi.

Se mai înțelege că dreptul descendentului la portul acestei medalii se păstrează atât în cazul când în momentul dobândirii gradului de ofițer activ, tatăl său nu se mai găsea în poziția de activitate, precum și în cazul când, la punerea în aplicare a prezentului regulament, descendentul nu s-ar mai afla în poziție de activitate.

b) Dacă primul născut nu a devenit ofițer activ, dreptul de a purta această medalie trece asupra primului dintre frații lui următori care va fi devenit ofițer activ.

În această nouă ordine, dreptul se va răsfrânge și asupra descendenților respectivi, care îndeplinesc condițiunile din alineatul precedent, adică se află pe linia descendentă și de primogenitură și au devenit ofițeri activi.

c) În lipsă de descendenți îndrituiți la portul acestei medalii, acest drept trece asupra celui mai mare dintre nepoții de frate al ultimului purtător al medaliei, adică asupra celui mai mare dintre copiii fraților lui.

În această nouă ordine dreptul se transmite descendenților respectivi după regulile de mai sus și așa mai departe.

Art. II (Art. V din decretul Nr. 1.744 din 8 Iulie 1918, modificat prin decretul Nr. 3.870 din 27 Octomvrie 1939)

Dreptul de a purta medalia „Crucea Comemorativă” a războiului 1916-1918 este personal și nu se poate transmite decât de ofițerii activi, în favoarea primilor născuți din fiecare generație descendentă, deveniți ofițeri activi, după toate regulile prevăzute la articolul I, alineatul a și b din prezentul regulament.

Art. III. Copiii adoptivi și descendenții în linie feminină sunt excluși de la dreptul de a purta aceste medalii, dreptul se stinge.

b) În lipsă de urmași cu dreptul de a purta aceste medalii, dreptul se stinge.

De asemenea, din coloana III-a, la art. 6, rândul 10, de sus în jos, se va citi în loc de cuvântul „defunctului”, acela de „celui”, cum din eroare de manuscris a apărut în Monitorul Oficial arătat mai sus.

Militari decorați cu Crucea „Trecerea Dunării”, cu bareta „Tradiție”					Predecesor (nume, gradul gradul de rudenie*) *Dacă se menționează în decretul de decorare.	
Nr. crt.	Decret (număr și dată)	„Monitor Oficial” (număr și dată)	Beneficiar (nume și grad)		Regele Carol I	
1.	416/12.02.1940	37/14.02.1940, p. 618	Mihai, Mare Voievod de Alba-Iulia	general de corp de armată, adjutant (rez.)	Manu I. Gheorghe	general de brigadă
2.	1.243/09.04.1940	89/13.04.1940, p. 1.811	Manu Gh. Gheorghe	general de corp de armată, adjutant (rez.)	Manu I. Gheorghe	general de brigadă
3.	—	—	Dumitrescu S. Constantin	general de divizie (rez.)	Dumitrescu Ștefan	maior
4.	—	—	Ignat Mihail	general de divizie (rez.)	Ignat Nichita	colonel
5.	—	—	Petrescu I. Gheorghe	general de divizie (rez.)	Petrescu Ioan	colonel
6.	—	—	Sănătescu Constantin	general de divizie	Sănătescu Gheorghe	general (retr.)
7.	—	—	Costescu Ștefan	general de brigadă	Costescu Ștefan	colonel
8.	—	—	Glojoiu Ioan	general de brigadă	Glojoiu Filip	capitan
9.	—	—	Niculescu D. Constantin	general de brigadă	Niculescu Dimitrie	farmacist șef
10.	—	—	Orășanu Alexandru	general de brigadă, adjutant	Orășanu Pandele	maior
11.	—	—	Cica C. Gheorghe	general de brigadă (rez.)	Cica Constantin	colonel
12.	—	—	Berindei Grigore	general de brigadă, adjutant (retr.)	Berindei Anton	general de divizie
13.	—	—	Costescu N. Constantin	general de brigadă, adjutant (retr.)	Costescu I. Nicolae	general de brigadă
14.	—	—	Florescu Constantin	general (rez.)	Florea Ioan	sublocotenent
15.	—	—	Carapancea Titus	colonel magistrat	Carapancea Gheorghe	maior
16.	—	—	Săulescu N. Spiridon	colonel	Săulescu Sp. Nicolae	maior
17.	—	—	Elefterescu Aurel	locotenent-colonel	Elefterescu Scarlat	locotenent
18.	—	—	Dumitrescu R. Constantin	locotenent-colonel (rez.)	Dumitrescu Radu	administrator cl. I
19.	—	—	Nenișor Sergiu	locotenent-colonel (rez.)	Nenișor Gheorghe	colonel
20.	—	—	Piperescu P. Victor	locotenent-colonel (rez.)	Piperescu V. Papiriu	colonel
21.	—	—	Țanovici Constantin	capitan comandor aviator	Țanovici Constantin	capitan
22.	—	—	Fotino Dionisie	maior	Fotino Dionisie	colonel
23.	—	—	Mănescu Alexandru	maior	Mănescu Alexandru	locotenent-colonel
24.	—	—	Portășescu Ștefan	maior	Portășescu Nicolae	capitan
25.	—	—	Zăgănescu M. Nicolae	maior	Zăgănescu M. Alexandru	capitan
26.	—	—	Alexandrescu V.C. Remus	maior (retr.)	Alexandrescu Th. Vasile	capitan
27.	—	—	Galeriu Alexandru	locotenent	Galeriu Alexandru	locotenent-colonel
28.	—	—	Negrea A. Mircea	locotenent	Negrea I. Ioan	maior
29.	—	—	Sallmen D. Constantin	locotenent (retr.)	Sallmen Dimitrie	general de brigadă
30.	—	—	Piperescu V. Ștefan Mircea	sublocotenent	Piperescu V. Papiriu	colonel

31.	1.618/14.05.1940	115/19.05.1940, p. 2.358-2.359	Corvin Alexandru	general de divizie (rez.)	Corvin Ștefan	general de brigadă
32.	"	"	Bălănescu Petre	general de brigadă	Bălănescu Simion	maior (rez.)
33.	"	"	Crassan Octavian	general de brigadă	Crassan Octavian	locotenent-colonel
34.	"	"	Celăreanu C. Constantin	general de escadră aviator	Celăreanu Constantin	intendent locotenent- colonel
35.	"	"	Serghiescu Teodor	general de brigadă (rez.)	Serghiescu Teodor	intendent general
36.	"	"	Stoica Nicolae	general de brigadă (rez.)	Stoica Nicolae	general
37.	"	"	Makarovitsch Gh. Vasile	general de brigadă (retr.)	Makarovitsch V. Gheorghe	general de divizie
38.	"	"	Filitti Constantin	colonel adjutant	Filitti H. Constantin	colonel adjutant
39.	"	"	Graur F. Demetru	colonel	Graur Teodor	maior
40.	"	"	Lambriu Șerban	colonel	Lambriu A. Gheorghe	colonel
41.	"	"	Șendrea N. Constantin	colonel	Șendrea Nicolae	colonel
42.	"	"	Tetrat Al. Traian	colonel	Tetrat Gheorghe	colonel
43.	"	"	Micandru G. Ioan	colonel (rez.)	Ionescu Gheorghe	șef de muzică cl. I
44.	"	"	Bolintineanu C. Constantin	colonel (rez.)	Bolintineanu A. Constantin	maior
45.	"	"	Antoniu Dumitru	colonel (rez.)	Antoniu Nicolae	maior
46.	"	"	Ionescu T. Constantin	colonel (rez.)	Ionescu Teodor	căpitan
47.	"	"	Popescu Constantin	colonel (rez.)	Popescu Hristache	căpitan
48.	"	"	Pandele Alexandru	colonel magistrat (rez.)	Pandele Gheorghe	căpitan
49.	"	"	Cholet Panait	colonel (rez.)	Cholet Constantin	farmacist colonel
50.	"	"	Roată E. Victor	locotenent-colonel	Roată P. Emanoil	maior
51.	"	"	Cocoș I. Valeriu	locotenent-colonel	Cocoș M. Alexandru	locotenent-colonel
52.	"	"	Mingarelli D. Gheorghe	locotenent-colonel	Mingarelli Dumitru	colonel
53.	"	"	Stroescu L. Mihail	locotenent-colonel (rez.)	Stroescu I. Ioan	colonel
54.	"	"	Cristescu Mihail	locotenent-colonel (retr.)	Cristescu Toma	administrator căpitan
55.	"	"	Teodoru Nicolae	locotenent-colonel invalid de război	Teodor Petre	căpitan
56.	"	"	Borislavski S. Gheorghe	maior	Borislavski Stanislav	maior
57.	"	"	Staniu Gh. Ioan	maior	Staniu N. George	medic de batalion cl. I
58.	"	"	Luchian R. Alexandru	locotenent comandor aviator	Luchian Rafael	maior
59.	"	"	Theodory Alexandru	maior (rez.)	Theodory Iulius	medic general de brigadă
60.	"	"	Bănceanu D. Gheorghe	căpitan	Bănceanu N. Gheorghe	căpitan
61.	"	"	Degeratu Alexandru	căpitan	Degeratu Gheorghe	maior
62.	"	"	Vrăncescu M. Constantin	căpitan	Vrăncescu Mihail	căpitan
63.	"	"	Negrescu N. Constantin	căpitan (rez.)	Negrescu I. Nicolae	farmacist locotenent
64.	"	"	Gorovei Alexandru	locotenent	Gorovei Petru	căpitan
65.	1.925/07.06.1940	131/08.06.1940, p. 2.829	Stoicescu D. Ioan	general comandant aviator adjutant	Stoicescu Dimitrie	farmacist colonel

66.	–"	–"	–"	Cerneia Gr. Alexandru	locotenent-colonel	Cerneia Grigore	căpitan maior
67.	–"	–"	–"	Softa I. Petru	locotenent-colonel (rez.)	Softa Ioan	
68.	2.028/20.06.1940	148/29.06.1940, p. 3.252	–"	Athanasescu Gr. Gheorghe	general de divizie adjutant (rez.)	Athanasescu N. Grigore	maior
69.	–"	–"	–"	Odobescu C. Grigore	general de brigadă (rez.)	Odobescu I. Constantin	colonel adjutant
70.	–"	–"	–"	Tătărescu N. Alexandru	general de brigadă (rez.)	Tătărescu Gh. Nicolae	general de divizie
71.	–"	–"	–"	Crăniceanu Gr. Grigore	colonel (rez.)	Crăniceanu Gr. Grigore	general de divizie
72.	–"	–"	–"	Cămarășescu Al. Stelian	colonel (retr.)	Cămarășescu I. Alexandru	intendent colonel
73.	–"	–"	–"	Călinescu Gr. Alexandru	colonel (retr.)	Călinescu Gr. Grigore	maior
74.	–"	–"	–"	Constantinescu I. Ioan	locotenent-colonel	Constantinescu Gh. Iordan	căpitan
75.	–"	–"	–"	Smădu Gh. Aurel	locotenent-colonel (rez.)	Smădu George	maior
76.	–"	–"	–"	Cioranu A. Vasile	locotenent (rez.)	Cioranu T. Albert	intendent general
77.	2.610/05.08.1940	182/08.08.1940, p. 4.054	–"	Racovitză I. Mihail	general de divizie	Racovitză N. Ioan	intendent locotenent-colonel (retr.)
78.	–"	–"	–"	Koslinski E. Gheorghe	contraamiral	Koslinski A. Emanoil	contraamiral
79.	–"	–"	–"	Zlatian P. Paul	comandor	Zlateanu Petre	general de brigadă
80.	–"	–"	–"	Barbieri Constantin	colonel	Barbieri A. Nicolae	contraamiral
81.	–"	–"	–"	Gheorghiu Gr. Grigore	colonel	Gheorghiu Grigore	căpitan
82.	–"	–"	–"	Geanolu S. Dumitru	locotenent-colonel	Geanolu Scarlat	general de brigadă
83.	–"	–"	–"	Pravilă Gh. Gheorghe	locotenent-colonel	Pravilă I. George	administrator principal
84.	–"	–"	–"	Vitru I. Ioan	locotenent-colonel	Vitru Ioan	general
85.	–"	–"	–"	Isvoranu I. Tudor	căpitan comandor	Isvoranu Ioan	comandor inginer
86.	3.550/21.10.1940	248/23.10/1940, p. 6.062	–"	Bădulescu A. Alexandru	general de brigadă (rez.)	Bădulescu A. Alexandru	căpitan
87.	–"	–"	–"	Renescu I. Victor	general de brigadă	Renescu Ioan	colonel
88.	–"	–"	–"	Brusescu V. Alfred	colonel	Brusescu Vasile	maior
89.	–"	–"	–"	Cialik Gh. Gheorghe	general de brigadă	Cealic Th. Gheorghe	colonel
90.	–"	–"	–"	Dianu Gh. Constantin	colonel (rez.)	Dianu Șt. Gheorghe	medic general (rez.)
91.	–"	–"	–"	Stamatopol S. Constantin	colonel (rez.)	Stamatopol Simion	locotenent-colonel (rez.)
92.	–"	–"	–"	Gheorghiu T. Constantin	locotenent-colonel	Gheorghiu C. Theodor	general de divizie (rez.)
93.	–"	–"	–"	Ionescu V. Aurel	locotenent-colonel	Ionescu Vasile al II-lea	maior
94.	–"	–"	–"	Fălcoianu M. Alexandru	maior (rez.)	Fălcoianu Alexandru	general de brigadă
95.	4.015/11.12.1940	299/19.12.1940, p. 6.906	–"	Rozin Gh. Gheorghe	general de brigadă	Rozin Gheorghe (tată)	căpitan
96.	–"	–"	–"	Negrescu P. Aurel	maior	Negrescu T. Petrache (tată)	căpitan (retr.)
97.	–"	–"	–"	Panu Răsvan	căpitan aviator	Panu Dimitrie (bunic)	căpitan
98.	4.132/20.12.1940	303/24.12.1940, p. 6.994	–"	Batu V. Alexandru	colonel, comandantul Regimentului 72 Infanterie	Batu Vasile (tată)	căpitan
99.	–"	–"	–"	Vasilescu Gh. Mărăcine	locotenent-colonel (rez.),	Vasilescu Gheorghe (tată)	administrator căpitan

				Regimentul 4 Artilerie Grea		
100.	159 bis/27.01.1941	35/11.02.1941, p. 706	Georgescu T. Dumitru	locotenent-colonel, invalid de război	Gheorghescu Gh. Teodor (tată)	căpitan
101.	–	–	Nicolescu Al. Grigore	căpitan (retr.)	Nicolescu Al. Alexandru (tată)	maior
102.	343/18.02.1941	42/19.02.1941, p. 818	Antonescu I. Ion	general de armată	Antonescu Ion (tată)	căpitan
103.	678/15.03.1941	67/20.03.1941, p. 1.390	Dona Constantin	general de divizie (rez.)	Dona Pompiliu (tată)	maior
104.	–	–	Botescu M. Ioan	general de brigadă (retr.)	Botescu Matei (tată)	locotenent-colonel
105.	1933/30.06.1941	158/07.07.1941, p. 3.846	Giosan Gr. Haralambie	general de escadră aviator	Giosan Grigore (tată)	locotenent-colonel
106.	–	–	Boerescu I. Grigore	general de brigadă (rez.)	Boerescu Iulius (tată)	colonel
107.	–	–	Mardare D. Socrate	colonel adjutant	Mardare Dumitru (tată)	locotenent-colonel
108.	–	–	Ionașcu F. Gheorghe	colonel (rez.)	Ionașcu Florea (tată)	căpitan
109.	–	–	Luca C. Alexandru	colonel (retr.)	Luca Constantin (tată)	intendent colonel
110.	–	–	Silni A. Ioan	colonel (retr.)	Silni Anton (tată)	șef de muzică cl. I
111.	–	–	Orleanu Gh. Petre	colonel	Orleanu Gheorghe (tată)	colonel
112.	–	–	Sofian N. Nicolae	maior	Sofian Nicolae (tată)	maior
113.	–	–	Stavrică T. Gheorghe	maior magistrat	Stavrică Teodor (tată)	intendent locotenent- colonel (retr.)
114.	–	–	Dobroniu L. Ioan	căpitan	Dobroniu Lazăr (tată)	locotenent-colonel
115.	–	–	Mareș Gr. Dumitru	căpitan (rez.)	Mareș D. Alexandru (fratele tatălui?)	maior
116.	–	–	Pascu Gh. Ioan	locotenent aviator	Pascu Dumitru (bunic)	maior
117.	2.631/19.09.1941	228/26.09.1941, p. 5.719-5.720	Boerescu C. Părvu	locotenent-colonel (rez.)	Boerescu Z. Constantin (tată)	general de divizie
118.	–	–	Mihăilescu P. Amedeu	maior	Mihăilescu Petre (tată)	farmacist de divizie
119.	–	–	Stănescu Șt. Mitică	căpitan (retr.)	Stănescu Ștefan (tată)	căpitan
120.	3.513/23.12.1941	07/09.01.1942, p. 110	Burnea I. Ioan	colonel	Burnea I. Isidor (tată)	colonel
121.	–	–	Georgescu A. Vintilă	colonel (rez.)	Georgescu Andronie (tată)	colonel
122.	–	–	Bogdan Alexandru	intendent maior	Bogdan George (tată)	farmacist locotenent- colonel
123.	–	–	Cuțarida C. Dumitru	căpitan (retr.)	Cuțarida Th. Constantin (tată)	colonel
124.	–	–	Danu Al. Anastasie	șef muzică cl. I	Dan Dimitrie (bunic)	maior
125.	698/07.03.1942	66/18.03.1942, p. 1985	Boteanu R. Emanoil	medic colonel (rez.)	Boteanu Remus (tată)	general de divizie
126.	1.161/21.04.1942	98/29.04.1942, p. 3.469	Pelimon R. Alexandru	colonel	Pelimon Romulus (tată)	căpitan
127.	–	–	Lăzărescu N. Nicolae	căpitan	Lăzărescu Nicolae (bunic)	căpitan veteran
128.	3.242/06.11.1942	40/17.02.1943, p. 1.320	Praporgescu R. Gheorghe	colonel	Praporgescu Radu (tată)	veterinar maior
129.	–	–	Mărășescu I. Gheorghe	căpitan	Mărășescu Ioan (tată)	locotenent-colonel

130.	571/03.03.1943	87/13.04.1943, p. 3.276	Abeg G. Filip	general de brigadă (retr.)	Abeg Grigore (tată)	administrator principal
131.	–	–	Niculescu C. Constantin	maior	Niculescu Mihail (bunic)	căpitan
132.	2.076/01.11.1944	272/23.11.1944, p. 7.578	Aldea E. Aurel	general de corp de armată	Aldea N. Emanoil	maior (retr.)
Militari decorați cu Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, cu bareta „Tradiție”						
Nr. crt.	Decret (număr și dată)	„Monitor Oficial” (număr și dată)	Beneficiar (nume și grad)	Predecesor (nume, grad și gradul de rudenie*)		
1.	345/05.02.1940	31/07.02.1940, p. 500	Mihai, Mare Voievod de Alba-Iulia	*Dacă se menționează în decretul de decorare.		
2.	1.618/14.05.1940	115/19.05.1940, p. 2.358-2.359	Vasilescu Ș. Dumitru	maior magistrat	Vasilescu Ștefan	locotenent-colonel
3.	–	–	Băcă I. Dan	căpitan	Băcă Ioan	maior
4.	–	–	Cristescu P. Virgil	căpitan	Cristescu I. Petre	colonel
5.	–	–	Steriade A. Constantin	căpitan	Steriade Alexandru	colonel
6.	–	–	Ștefănescu D. Dumitru	căpitan	Ștefănescu Dumitru	colonel (retr.)
7.	–	–	Greceanu Pompiliu	locotenent	Greceanu Constantin	administrator maior (rez.)
8.	–	–	Negulescu C. Constantin	locotenent	Negulescu Corneliu	colonel (rez.)
9.	–	–	Negulescu Th. Frederick Alfred	locotenent	Negulescu Anastase	general de brigadă
10.	–	–	Pantazopol E. Alexandru	locotenent	Pantazopol Emil	locotenent-colonel (rez.)
11.	–	–	Pretorian I. Nicolae	locotenent	Pretorian Ioan	căpitan
12.	–	–	Theodoru N. Lucian	locotenent	Theodoru Nicolae	colonel
13.	–	–	Petrescu I. Ilie	administrator locotenent	Petrescu Ioan	locotenent-colonel (retr.)
14.	–	–	Costiniu Gheorghe	sublocotenent	Costiniu Mihail	colonel (rez.)
15.	–	–	Bădulescu M. Gh. Mihail	sublocotenent	Bădulescu Mihail	colonel (rez.)
16.	–	–	Piperescu V. Ștefan	sublocotenent	Piperescu P. Victor	locotenent-colonel (rez.)
17.	–	–	Cristopol A. Socrate	administrator sublocotenent	Cristopol C. Anastase	colonel
18.	1.925/07.06.1940	131/08.06.1940, p. 2.829	Negulescu A. Zaharia	căpitan	Negulescu Aurel	comandor (rez.)
19.	–	–	Cruțescu N. Mircea	locotenent	Cruțescu Nicolae	colonel (rez.)
20.	–	–	Gorovei C. Alexandru	locotenent	Gorovei P. Constantin	locotenent-colonel
21.	–	–	Roșu Gh. Alfons	locotenent	Roșu Gheorghe	locotenent-colonel
22.	2.028/20.06.1940	148/29.06.1940, p. 3.252	Zlătescu Gh. Constantin	sublocotenent	Zlătescu Gheorghe	locotenent-colonel (rez.)
23.	2.610/05.08.1940	182/08.08.1940, p. 4.054	Botez D. Alexandru	sublocotenent	Botez Gh. Dumitru	căpitan
24.	–	–	Părcălăbescu I. Aureliu	sublocotenent	Părcălăbescu R. Ioan	general
25.	3.550/21.10.1940	248/23.10/1940, p.	Dimitrievici S. Alexandru	căpitan	Dimitrievici Sava	căpitan

26.	-"-	6.062	Ganea St. Gheorghe	căpitan	Ganea Ștefan	general de divizie (rez.)
27.	-"-	-"-	Handoca Ed. Constantin	căpitan	Hondoca Eduard	maior (retr.)
28.	-"-	-"-	Șteanu C. Mihail	căpitan	Șteanu Constantin	medic colonel
29.	-"-	-"-	Gălășeanu R. Petre	sublocotenent	Gălășeanu Radu	administrator căpitan (rez.)
30.	-"-	-"-	Gabrielescu D. Valentin	sublocotenent	Gabrielescu I. Dumitru	general de brigadă
31.	159 bis/27.01.1941	35/11.02.1941, p. 706	Constantiu M. Mihail	căpitan	Constantiu Mihail (tată)	general (rez.)
32.	4.132/20.12.1940	303/24.12.1940, p. 6.994	Gheorghiu Gh. Gheorghe	căpitan, Regimentul 10 Călărași	Gheorghiu Gh. Gheorghe (tată)	colonel
33.	-"-	-"-	Ganea I. Ilie	căpitan, Regimentul 86 Infanterie	Ganea N. Ioan (tată)	administrator căpitan (retr.)
34.	-"-	-"-	Pavlescu I. Dan	căpitan, Regimentul 6 Călărași	Pavlescu Ioan (tată)	medic locotenent-colonel
35.	-"-	-"-	Constantinescu C. Anton	căpitan	Constantinescu A. Constantin (tată)	farmacist maior
36.	-"-	-"-	Leoveanu Em. Paul	locotenent	Leoveanu Emanoil (tată)	general de divizie
37.	678/15.03.1941	67/20.03.1941, p. 1.390	Epure Constantin	căpitan	Epure I. Traian (tată)	general de divizie
38.	-"-	-"-	Tullea Fălcioianu Gabriel	căpitan	Tullea D. Carol (tată)	colonel (rez.)
39.	-"-	-"-	Scărlătescu Marcel	medic căpitan	Scărlătescu Atanasie (tată)	intendant colonel (retr.)
40.	-"-	-"-	Racoveanu V. Vintilă	locotenent	Racoveanu Vintilă (tată)	colonel (rez.)
41.	-"-	-"-	Bucică P. Nicolae Mihail	sublocotenent	Bucică N. Petre (tată)	general (rez.)
42.	1.933/30.06.1941	158/07.07.1941, p. 3.846	Chiliman I. Gheorghe	maior	Chiliman Ilie (tată)	intendant locotenent-colonel
43.	-"-	-"-	Iliescu A. Radu Richard	căpitan	Iliescu Aurel (tată)	general de brigadă (retr.)
44.	-"-	-"-	Teodoru Gh. Mircea	căpitan	Teodoru Gheorghe (tată)	colonel
45.	-"-	-"-	Linaru N. Alexandru	locotenent	Linaru Nicolae (tată)	general
46.	-"-	-"-	Rădulescu A. Gh. Mircea	locotenent	Rădulescu I. Anghel (tată)	maior
47.	2.631/19.09.1941	228/26.09.1941, p. 5.719-5.720	Frunzeti N. Gheorghe	locotenent-colonel	Frunzeti Nicolae (tată)	maior (rez.)
48.	-"-	-"-	Anagnastopol Nicolae	veterinar căpitan	Anagnastopol Dumitru (tată)	locotenent-colonel (retr.)
49.	-"-	-"-	Dinulescu Gh. Alexandru	guard căpitan	Dinulescu Gheorghe (tată)	administrator-căpitan (retr.)
50.	-"-	-"-	Trandafirescu C. Constantin Ioan	sublocotenent	Trandafirescu Constantin (tată)	general de divizie (rez.)
51.	-"-	-"-	Cernătescu C. Bujorel	medic sublocotenent	Cernătescu Constantin (tată)	general de brigadă
52.	3.513/23.12.1941	07/09.01.1942, p. 110	Bălărețu Emil	locotenent comandor aviator	Bălărețu Dumitru (tată)	locotenent-colonel
53.	-"-	-"-	Ene N. Ioan	aspirant	Ene S. Nicolae (tată)	locotenent-colonel

54.	- "	- "	Lungu I. Gabriel	aspirant medic sublocotenent	Lungu M. Ioan (tată)	locotenent-colonel (retr.)
55.	698/07.03.1942	66/18.03.1942, p. 1985	Dorobanțu Gh. Liviu Gabrielescu E. Emil Ioan Mihai	locotenent	Dorobanțu Gheorghe (tată)	intendant general (retr.)
56.	- "	- "		sublocotenent	Gabrielescu I. Emil (tată)	general de brigadă (retr.)
57.	- "	- "	Sava G. Gheorghe	guard sublocotenent de geniu	Sava Gheorghe (tată)	locotenent-colonel geniu (retr.)
58.	1.161/21.04.1942	98/29.04.1942, p. 3.469	Lăzărescu N. Nicolae	căpitan	Lăzărescu Nicolae (tată)	colonel
59.	- "	- "	Protopopescu Nicolae	căpitan	Protopopescu I. Nicolae (tată)	colonel
60.	- "	- "	Silișteanu C. Nicolae	căpitan	Silișteanu Constantin (tată)	colonel
61.	3.242/06.11.1942	40/17.02.1943, p. 1.320	Anghelescu I. Gheorghe	căpitan	Anghel Ilie (tată)	administrator căpitan
62.	- "	- "	Velsan Gh. Teodor	căpitan	Velsan Gheorghe (tată)	administrator căpitan (retr.)
63.	- "	- "	Morărescu I. Aurel	medic căpitan	Morărescu Ioan (tată)	căpitan (retr.)
64.	- "	- "	Dona C. Constantin	locotenent	Dona P. Constantin (tată)	general de divizie (retr.)
65.	- "	- "	Isăcescu I. Barbu	locotenent	Isăcescu Ioan (tată)	maior
66.	- "	- "	Tuculeț Ionescu C. Teodor	sublocotenent	Ionescu T. Constantin (tată)	colonel (retr.)
67.	571/03.03.1943	87/13.04.1943, p. 3.276	Negoescu A. Ioan	căpitan	Negoescu Aurel (tată)	căpitan
68.	- "	- "	Sion D. Demir	căpitan	Sion Demir (tată)	colonel
69.	- "	- "	Negulescu G. Gheorghe- Constantin	guard căpitan	Negulescu Gheorghe (tată)	locotenent-colonel (retr.)
70.	- "	- "	Toescu V. Crișan Mihai	locotenent	Toescu Vasile (tată)	comandor (retr.)
71.	- "	- "	Popescu M. Lucian	sublocotenent	Popescu Cosma Marin (tată)	general de divizie
72.	- "	- "	Dimitriu Al. Alexandru	sublocotenent	Dimitriu V. Alexandru (tată)	locotenent
73.	- "	- "	Canari A. Vlad	aspirant	Canari Alexandru (tată)	locotenent-colonel
74.	- "	- "	Mironescu V. Caius	aspirant medic sublocotenent	Mironescu Vasile (tată)	locotenent-colonel (retr.)
75.	1.779/03.10.1944	248/26.10.1944, p. 6.879	Mlădinescu Al. Alexandru	locotenent	Mlădinescu Alexandru (tată)	general de brigadă (retr.)
76.	- "	- "	Popescu G. Liviu	sublocotenent	Popescu Gheorghe (tată)	intendant locotenent- colonel
77.	- "	- "	Georgescu V. Elorin- George	sublocotenent	Georgescu P. Vasile (tată)	colonel
78.	- "	- "	Ștefănescu C. Radu	sublocotenent	Ștefănescu P. Constantin (tată)	căpitan
79.	- "	- "	Teodor I. Iorgu-Adrian	sublocotenent	Teodor N. Iorgu (tată)	căpitan (retr.)

80.	–"	–"	Matieș E. Mircea	sublocotenent	Matieș V. Ermil (tată)	colonel
81.	1.681/28.05.1945	131/12.06.1945, p. 4.909	Fotescu C. C-tin	maior	Fotescu G. Constantin (tată)	colonel (retr.)
82.	–"	–"	Bursănescu V. Dan-Liviu	căpitan	Bursănescu V. Vasile	colonel magistrat (rez.)
Militari decorați, prin același decret, cu Crucea „Trecerea Dunării” și cu Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918”, cu bareta „Tradiție”						
Nr. crt.	Decret (număr și dată)	„Monitor Oficial” (număr și dată)	Beneficiar (nume și grad)	Predecesor (nume, grad și gradul de rudenie*) *Dacă se menționează în decretul de decorare.		
1.	1.618/14.05.1940	115/19.05.1940, p. 2.358-2.359	Ghimpețeanu V. Victor ^{di}	locotenent	Ghimpețeanu V. Victor	colonel
2.	3.242/06.11.1942	40/17.02.1943, p. 1.320	Constantinescu T. Toma	locotenent	Constantinescu Toma (bunic) Constantinescu T. Toma (tată)	general de divizie locotenent
3.	571/03.03.1943	87/13.04.1943, p. 3.276	Rombeanu I. Gheorghe	căpitan	Constantinescu George Rombeanu (bunic) Rombeanu G. Ioan(tată)	căpitan maior (retr.)

ⁱ Prin rectificarea nr. 2.028/20.06.1940, publicată în „Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 181/07.08.1940, p. 4047, numele persoanei decorate a fost schimbat din „Crăiniceanu Gr. Grigore” în „Crăiniceanu Gr. Gheorghe”, celelalte date rămânând neschimbate.

^u Prin rectificarea nr. 19.847/09.07.1940, publicată în „Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 162/16.07.1940, p. 3.612, persoana indicată a fost înlocuită cu maiorul invalid de război Ghimpețeanu V. Constantin, care avea dreptul să poarte doar Crucea „Trecerea Dunării”, cu bareta „Tradiție”.

Bibliografie

- Argetoianu 1997 – C. Argetoianu, *Memorii. Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, IX, partea a VIII-a (1930-1931), București, 1997.
- Ball, Peters 1994 – R. W. D. Ball, P. Peters, *Military Medals, Decorations & Orders of the United States & Europe. A Photographic Study to the Beginnings of World War II*, Schiffer Military/Aviation History, 1994.
- Barbu 1998 – V. Barbu, *Privilegiul mezinului: între realitatea juridică și ficțiunea basmului*, în *ArhGen* 5 (10), 1998, 1-2, pp. 65-76.
- Begent, Chesshyre 1999 – P.J. Begent, H. Chesshyre, *The Most Noble Order of the Garter. 650 Years*, London, 1999.
- Bezviconi 1972 – G. Bezviconi, *Necropola capitalei*, București, 1972.
- Boulton 1987 – D. J. D. Boulton, *The Knight of the Crown. The Monarchical Orders of Knighthood in Later Medieval Europe. 1325-1520*, Bury St Edmunds, Suffolk, 1987.
- Călugăru 2011 – G. Călugăru, *Sfinte firi vizionare - poeții eroi Cezar, Constantin, Titus și Nicolae T. Stoika (Monografie istorico-literară)*, București, 2011.
- Cecil 1895 – E. Cecil, *Primogeniture. A short history of its development in various countries and its practical effects*, London, 1895.
- Cernovodeanu 1996 – D. Cernovodeanu, *Amintiri despre George D. Florescu*, în *ArhGen* 3 (8), 1996, 1-2, pp. 26-34.
- Ciubotaru 2000 – M. Ciubotaru, *Comuna Ipatele. I. Studiu istoric. Toponimie*, Iași, 2000.
- Ciurea 2010 – C. Ciurea, *Decorații România. Vol. III. Carol al II-lea (1930-1940)*, Buzău, 2010.
- Ciurea 2011 – C. Ciurea, *Decorații România. A.I. Cuza - 2010*, Buzău, 2011.
- Code 1804 – *** *Code civil des français. Édition originale et seule officielle*, Imprimerie de la République, Paris, An XII, 1804.
- Corcos 2012 – C. A. Corcos, *From Agnatic Succession to Absolute Primogeniture. The Shift to Equal Rights of Succession to Thrones and Titles in the Modern European Constitutional Monarchy*, în *Mich.St.L.Rev.*, 2012, pp. 1.587-1.670.
- Djuvara 1998 – N. M. Djuvara, *Familii de aromâni în România*, în *ArhGen* 5 (10), 1998, 1-2, pp. 11-28.
- Florescu 1998 – G. D. Florescu, *Planul unui Institut de Genealogie. Memoriu [1938]*, în *ArhGen* 5 (10), 1998, 1-2, pp. 1-10.
- Giurescu 1939 – C. C. Giurescu, *Cuvântările regelui Carol I. 1866-1914*, I, 1866-1886, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, București, 1939.
- Gorovei 1994 – Ș. S. Gorovei, *La (re)inceput de drum. Programul nostru*, în *ArhGen* 1 (6), 1994, 1-2, pp. XIX-XXIV.
- Gorovei 2015 – Ș. S. Gorovei, *Mobilitatea populației reflectată în istoria unei familii. II. Purtătorii numelui Gorovei în ținutul (județul) Bacău*, în *Carpica* 44, 2015, pp. 287-306.
- Hamangiu 1903 – C. Hamangiu, *Codul General al României (Codurile și legile uzuale în vigoare 1860-1903)*, cuprinzând: toate Codurile, legile uzuale, regulamentele, convențiunile comerciale și de extrădare, decretele și deciziunile cele mai importante de la 1860-1903. Adnotate cu trimiteri la legile corespunzătoare, cu note explicative și înzestrat cu indexe alfabetice și cronologice, vol. I, Codurile. Constituția – Legea electorală – Procedura electorală (1903) – Codul civil – Procedura civilă veche și nouă, Legea judecătoriilor de pace – Codul comercial cu modificările din 1901 și 1902 – Codul penal – Procedura penală cu modificările din 1902 – Codul silvic – Codul marin și Codul justiției militare, București, 1903.

- Ichim 2000 – E. Ichim, *Ordinul militar de război „Mihai Viteazul”*, București, 2000.
- Iorga 1906 – N. Iorga, *Scrisori de boieri și negustori olteni și munteni către casa de negoț sibiiană Hagi Pop, publicate cu note genealogice asupra mai multor familii*, București, 1906.
- Iorga 1939 – N. Iorga, *Memorii*. Volumul VI. *Încercarea guvernării peste partide (1931-2)*, București, 1939.
- Iorga 2013 – F. L. Iorga, *Strămoși pe alese. Călătorie în imaginarul genealogic al boierimii române*, București, 2013.
- Iorga 2016 – F. L. Iorga, *Un cântec de lebadă. Văstare boierești în Primul Război Mondial*, București, 2016.
- Ivănceanu et alii 1927 – V. Ivănceanu, P. P. Sterescu, P. Ionescu, C. Tâmpăanu, *Ordine, cruci și medalii române. Istoric, legi și regulamente*, București, 1927.
- Koslinski 1996 – N. Koslinski, *Familia Koslinski din România*, în *ArhGen* 3 (8), 3-4, 1996, pp. 161-166.
- Lefter 2006 – L. V. Lefter, *Neamul Cehan-Racoviță. Observații pe marginea unei vechi spițe genealogice*, în *OI* 71, 2006, pp. 95-102.
- Lumsden 2001 – Robin Lumsden, *Medals and Decorations of Hitler's Germany*, Airline England, 2001.
- Makai, Héri 1990 – Á. Makai, V. Héri, *Kitüntetések*, Zrínyi Kiadó, Budapest, 1990.
- Marinescu 1974-1975 – F. Marinescu, *Modificările survenite la sistemul de decorații românești în deceniul patru al secolului XX*, I, în *SMIMil* 7-8, 1974-1975, pp. 235-262.
- Marinescu 1976 – F. Marinescu, *Modificările survenite la sistemul de decorații românești în deceniul patru al secolului XX*, II, în *SMIMil* 9, 1976, pp. 138-161.
- Mathis 1982 – R. Mathis, *Croix et médailles de guerre 1914-1918*, revu et mis à jour en 1982 par André Souyris-Rolland, Paris, 1982.
- Měříčka 1975 – V. Měříčka, *The Book of Orders and Decorations*, London, New York, Sydney, Toronto, 1975.
- Mihăescu 1896 – C. Mihăescu, *Arta militară. Curs predat în școala de ofițeri*, ed. II, București, 1896.
- Paviot 1996 – J. Paviot, *Le recrutement des chevaliers de l'ordre de la Toison d'or (1430-1505)*, în *L'ordre de la Toison d'or, de Philippe le Bon à Philippe le Beau (1430-1505): idéal ou reflet d'une société?*, ed. P. Cockshaw, C. Van den Bergen-Pantens, Bibliothèque royale de Belgique, Turnhout, 1996, pp. 75-79.
- Pârvan 2006 – K. Pârvan, *Cultural and artistic preoccupations of the royal family - medalist testimonys*, în *MN* 18, 2006, pp. 191-214.
- Pérez Guerra 2000 – J. M. Pérez Guerra, *Órdenes y Condecoraciones de España*, Zaragoza, 2000.
- Perietzianu-Buzău 1995 – A. V. Perietzianu-Buzău, *Un danez și un francez în armata munteană și urmașii lor*, în *ArhGen* 2 (7), 1995, 3-4, pp. 77-81.
- Popa 2012 – M. Popa, *Psihologie militară*, Iași, 2012.
- Racoviță-Cehan 1942 – M. Racoviță-Cehan, *Familia Racoviță-Cehan. Genealogie și istoric*, București, 1942.
- Rădulescu 1996 – M. S. Rădulescu, *Ascensiunea unei familii boierești oltene: Sănătești*, în *ArhGen* 3 (8), 1996, 3-4, pp. 225-231.
- Rădulescu 2006 – M. S. Rădulescu, *Autour de la généalogie de Ion Antonescu*, în *MN* 18, 2006, pp. 297-314.
- Rădulescu 2013 – M. S. Rădulescu, *Despre genealogia Anei Aman*, în *SCIA.AP* 3 (47), pp. 157-174.
- Richard 1996 – J. Richard, *La Toison d'or comparée aux autres ordres chevaleresques du moyen âge*, în *L'ordre de la Toison d'or, de Philippe le Bon à Philippe le Beau*

- (1430-1505): *idéal ou reflet d'une société?*, ed. P. Cockshaw, C. Van den Bergen-Pantens, Bibliothèque royale de Belgique, Turnhout, 1996, pp. 17-20.
- Romanov 2000 – D. Romanov, *The Orders, Medals and History of Imperial Russia*, Viborg, 2000.
- S[achelarie], Ș[otropa] 1988 – O. S[achelarie], V. Ș[otropa], *Moștenitor*, în *Instituții feudale din Țările Române*, ed. O. Sachelarie, N. Stoicescu, București, 1988, pp. 319-313.
- Safta et alii 1993 – I. Safta, R. Jipa, T. Velter, F. Marinescu, *Decorații românești de război 1860-1947*, București, 1993.
- Stephănescu, Mănescu 1980 – M. G. Stephănescu, J. N. Mănescu, *Enluminures héraldiques des XVIe-XVIIIe siècles dans la collection de l'Académie Roumaine*, în RRHA-BA XVII, 1980, pp. 13-45.
- Stroea et alii 2014 – A. Stroea, M. Ghinoiu, G. Băjenaru, F. Barbu, O. Dănilă, *Enciclopedia artileriei române*, București, 2014
- Sturdza 1999 – M. D. Sturdza, *Dictionnaire Historique et Généalogique des Grandes Familles de Grèce, d'Albanie et de Constantinople*, 2e édition, chez l'auteur, Paris, 1999.
- Sturdza 2004 – *** *Familiile boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, vol. I, Abaza-Bogdan, 2004.
- Sturdza 2011 – *** *Familiile boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, II, Boian-Buzescu, coord. M. D. Sturdza, 2011.
- Știrbu 1994-1995 – C. Știrbu, *Documente inedite privind emiterea decorațiilor românești în perioada anilor 1916-1922*, în BSNR 90-91, 1994-1995, 142-143, pp. 245-268.
- Tiron 2015 – T. R. Tiron, *Pe urmele unui nobil făgărășean: colonelul Ștefan Stoika de Veneția de Jos și ctitoria sa din inima Bărăganului*, în ATF 4, 2015, pp. 271-299.
- Tiron 2017 – T. R. Tiron, *Din vremea Războiului de Independență. Ceremonialul de decorare de la Cotroceni din 13/25 mai 1877*, în RBAR, anul 2, 2, iulie-decembrie 2017, pp. 89-113.
- Tucă et alii 1979 – F. Tucă, M. Cociu, F. Chirea, *Bărbați ai datoriei – 1877-1878. Mic dicționar*, București, 1979
- Ungureanu 1936 – G. Ungureanu, *Familia Sion. Studiu și documente*, Iași, 1936.
- Vlădescu 1977 – C. M. Vlădescu, *Uniformele armatei române de la începutul secolului al XIX-lea până la victoria din mai 1945*, București, 1977.
- Zgutta 2002 – V. Zgutta, *Constantin Prezan și procesul trădării naționale*, în MN 14, 2002, pp. 298-306.

Explicația planșelor/Explanation of the plates

Planșa 1 – Fig. 1 - Crucea „Trecerea Dunării”, cu bareta „Tradiție”, avers (distincție aparținând contraamiralului Gheorghe Koslinski, colecția MNIR, nr. inv. 315.379); Fig. 2 - Medalia „Crucea comemorativă a războiului 1916-1918”, cu bareta „Tradiție”, avers (colecția Daniel-Cosmin Obreja, București); Fig. 3 - Bareta „Tradiție”, detaliu de pe Crucea „Trecerea Dunării” (colecția MNIR, nr. inv. 315.379); Fig. 4 - Bareta „Tradiția”, detaliu de pe „Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” colecția Daniel-Cosmin Obreja, București); Fig. 5 - Baretă cu panglici care au aparținut unui ofițer, prezentând și panglica crucii „Trecerea Dunării”, cu bareta „Tradiția” (colecția Daniel-Cosmin Obreja, București).

Plate 1 – Fig. 1 - “Trecerea Dunării” (= Danube passing) Cross, completed with the bar “Tradiție” (= tradition), obverse (insignia belonging to the rear admiral Gheorghe Koslinski, collection of the National History Museum of Romania, inv. no. 315.379); Fig. 2 - “Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” (= 1916-1918 War Commemorative Cross) Medal, completed with the bar “Tradiție” (= tradition), obverse (collection Daniel-Cosmin Obreja, Bucharest); Fig. 3 - The bar “Tradiție” - detail upon the “Trecerea Dunării” Cross (collection of the N.H.M.R., inv. no. 315.379); Fig. 4 - The bar “Tradiția” - detail upon “Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918” Medal (collection Daniel-Cosmin Obreja, Bucharest); Fig. 5 - Ribbon bar belonging to an unknown officer, also displaying the ribbon of “Trecerea Dunării” Cross, with the bar “Tradiția” (collection Daniel-Cosmin Obreja, Bucharest).

Planșa 2 – Fig. 6 - Brevet acordat locotenentului în retragere Constantin D. Sallmen, prin Decretul Regal nr. 1.243/1940, prin care i se recunoștea dreptul de a purta Crucea „Trecerea Dunării”, conferită anterior tatălui său, Generalui de brigadă Dimitrie Salmen, prin Decretul Princiar nr. 617/1878 (colecția Daniel-Cosmin Obreja, București).

Plate 2 – Fig. 6 - Diploma conferred on the retired lieutenant Constantin D. Sallmen, by the Royal Decree no. 1.243/1940, recognizing him the right to bear “Trecerea Dunării” Cross, award previously conferred on his father, brigadier general Dimitrie Sallmen, by the Princely Decree no. 617/1878 (collection Daniel-Cosmin Obreja, Bucharest).

1.

2.

3.

4.

5.

Planșa 1

REGATUL ROMÂNIEI

Ministerul Apărării Naționale

Brevet

Noi, Ministru Secretar de Stat la
Departamentul Apărării Naționale, adevē-
rim că prin Înaltul Decret Nr. 1243
din 2 Aprilie 1940, Majestatea Sa Regele
a binevoit a acorda dreptul ca Medalia
„Crucea Trecerea Dunărei” conferită prin
Înaltul Decret Nr. 617 din 25 Martie 1878
Lt. Colonel **Sallmén Dimitrie**,
Să fie purtată cu bareta „Tradiție” de către
Locotenentul în zetragere **Sallmén D.**
Constantin, ca descendent fin al dădatului
General de Brigadă **Sallmén Dimitrie**.-

Ministrul Apărării Naționale
General de Divizie

[Red signature]

Directorul Personalului
General *[Signature]*

Nr. 29.-
Anul 1940, luna Aprilie ziua 9.-
București